

בס"ד

דא"ח
מאת כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
בנעילת החג

מבוא וסיכום
ללימוד המאמר השבועי
מתוך הספה"ק

אמרי מנחם

פרשת בהעלותך [ג]

לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל
שהוא עצם התורה.

לקראת שבת לכו ונלכה

שאלות וחידודים בפרשה

פתחי אמרי מנחם

יוצא לאור ע"י מרכז חסידי אלכסנדר בארה"ק
לעידוד הלימוד השבועי העולמי ולימוד חומש ורש"י
שנתקן בהוראתו ובהדרכתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

תוכן הקונטרס

- דברי אלוקים חיים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בנעילת החג..... ד
- לקראת שבת בהעלותך לכו ונלכה..... ו
- הלימוד השבועי - בהעלותך אות ג..... יד
- מבוא למאמר / תוכן המאמר / אמרי מנחם / סיכום / הוראה למעשה / ביאורים
- חומש ורש"י בפרשת בהעלותך שאלות ותשובות / היכן מצינו..... כו
- חומש ורש"י בפרשת שלח שאלות ותשובות / היכן מצינו..... לא

התורה והברכה

לכל המסייעים בהוצאת קונטרס זה
ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מן השמים

לתגובות והערות [ולהצטרפות לרשימת התפוצה]

imreimenachem@gmail.com

כמו"כ ניתן להשתתף בהוצאות הגיליונות הבאים בכתובת הנ"ל

הלימוד לשבוע הבא:

שלח אות י

הנושא: באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' - באכילה
ושתיה כיאות יהי' השולחן לפני השם בחינת רחמים.

ברצוני לבקש, כאשר לאחרונה הושלמה הדפסת ספרו של כ"ק אדמו"ר זצלה"ה
זי"ע, ספר הק' אמרי מנחם, ומפרסמים בכל שבוע מאמר אחד "א לייכטער שטיקל
ש'העולם' לומד בצוותא חרא, אבקש בזאת מה'עולם' כאן שיצטרפו ללימוד זה, וזה
יהיה לנחת רוח לאדמו"ר זצלה"ה שהיתה בקשתו להדפיס את הספר כדי "אז יודן
זאלן לערנען אין דעם" "און דאס וועט זיין אונזער התחברות והתקשרות וייטער".

דברי פרידה מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במוציא ש"ס התאחדות בארה"ב, סיון תשע"ז

לעשות רצון צדיק הלימוד השבועי העולמי

בסמ"ק

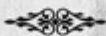
אמרי מנחם

"בעהט איך למעשה יעדער איינער פון אונז
זאל נעמען כאטש איינמאל א וואך קובע זיין א
שיעור און דעם ספר..." (בקשתי שכל אחד
מאתנו יקבע שיעור ללמוד בזה הספר לכל
הפחות פעם אחת בשבוע).

מתוך דא"ח מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במנציא סיום השלמת הספר - "זי ארר תשע"ז

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי כבוד והדרת קודש הננו מביעים
ברכת מזל טוב מעומקא דליבא קדם

הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

למחותנו כ"ק אדמו"ר מזוועהיל שליט"א

ולחתנו - בנו פע"ח הרה"ג רבי יעקב לייב גולדמן שליט"א

לרגל שמחת נישואי הנכדה - הבת

עב"ג החתן המופלג בתוי"ש הרב משה פאללאק הי"ד

בן הרה"ג ר' אהרן שליט"א - ראש כולל סלאנים

בן הגר"צ אב"ד גראסוורדיין שליט"א - סטעטן איילנד ניו יורק

חתן כ"ק אדמו"ר משאץ ויזניץ שליט"א

למזל טוב ובשעטומ"צ

יה"ד שהזיווג יעלה יפה לקשר של קיימא, דורות ישרים ומבורכים
לתפארת שושלתא דדהבא. ויזכה כ"ק רבינו שליט"א לשובע
שמחות לאורך ימים ושנות חיים, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
כל הימים.

וברכת מזל טוב לכל קהלא קדישא הדין

אנ"ש די בכל אתר ואתר לרגל יום שמחתינו

ויה"ר שמשפע השמחה יתמושך עלינו

ברכה ושפע רב עד בלי די

החותמים ביראת הכבוד
מרנא חסידי אלכסנדר

סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישדאל

פטרון פרשת בהעלותך

ידידנו הנכבדים והנעלים
משפחת פעדעלמאן הי"ו
ירושלים עיה"ק

לכבוד ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה שבמעונו בנישואי נכדתו הכלה המהוללה תחי'
בת התדב"נ פע"ח הרה"ג ר' יעקב לייב גולדמן שליט"א
בן ב"ק אדמו"ר מזוועהיל שליט"א
עב"ג החתן המצויין שלהיוח"ס הרב משה פאללאק שליט"א
למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

ויה"ד שיזכה מרן רבינו שליט"א לשובע שמחות
בבריות גופא ונהודא מעליא כל הימים
והזיווג יעלה יפה לתפארת
שושלתא דדהבא

וכל העם רואים את הקולות

דברי ארזוקים חיים מאת כ"ק מרן אדמו"ר שלי"א

בנעילת החג אסרו חג השבועות (תש"פ)

נמסר ע"י מערכת אמרי קודש

וכל העם רואים את הקולות וגו' (שמות כ, טו). והקשו רז"ל (זוה"ק ח"ב ע"ג): וכי רואים את הקולות, עיי"ש.

הנה נודע בזה מעשה רב מפי אב"ד אשעצק ז"ל (עשר זכויות מערכה ה אות ג) שבחג השבועות שנת תר"ט, אחר הסתלקות כ"ק מרן הרבי הזקן מווארקא וכ"ק מרן רבי שרגא פייבל מגריצא זצלה"ה זי"ע, באו חסידים רבים לחג השבועות לווארקא, ובתוכם היה גם כן החסיד הישיש הרה"צ רבי בנימין לובלינער ז"ל, שעוד הסתופף בצל כ"ק מרן הרבי מלובלין זצלה"ה זי"ע, ומחמת שהיה זקן וחולה שכב במיטתו. אחר תפילת היום הלכו האחים הקדושים בני הסבא קדישא, הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב וכ"ק מרן הרבי הצעיר מווארקא זצלה"ה זי"ע, לבקרו באכסנייתו. אמר להם רבי בנימין "קינדער [בנים] אמרו לי הפירוש בפסוק וכל העם רואים את הקולות", ואמר הרה"ק מאמשינוב 'תורה' על זה, והרבי מווארקא החריש כדרכו בקודש. שאל רבי בנימין לרבי מווארקא "און וואס זאגט איהר" [וכבודו מה אומר], השיב הרבי מווארקא "איך זאג פשט, זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך" [אני אומר הפי', שראו להכניס הקולות לקרבם].

וביאר כ"ק מרן אדמו"ר זצלה"ה זי"ע בספה"ק אמרי מנחם (פר' יתרו אות ז) המכוון בדברות קדשו, שעיקר תכלית כוונת קבלת התורה היא שעל ידי זה יהיו ישראל עצמם נעשים עצם התורה, כלשון הב"ח ז"ל (או"ח מז, ב) - וליקרת דבריו כי נעמו העתיקים כ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זצלה"ה זי"ע בפרשת תרומה (אות ב) - על דברי הגמרא (נדרים פא) על מה אבדה הארץ וגו' ויאמר ה' על עזבם את תורת (ירמיה ט, יא-ב) שלא ברכו בתורה תחילה, כי כוונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו, כדי שתתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידין ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו ית', שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה, ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ היתה מאירה מכבודו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד, אבל עתה שעברו חוק זה, שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם, וגם להתגאות להראות חכמתם, ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ולהמשיך השכינה למטה בארץ, הנה בזה עשו פירוד,

שנסתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה, והארץ נשארה בגשמיותה בלי קדושה, וזה היה גורם חורבנה ואבדתה. וזהו "זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך", היינו שהשיגו עיקר כוונתו ית' בנתינת התורה, והכניסו הקולות בקרבם ובנפשם פנימה, עד שנעשו עצם התורה, שנתעצמו בעצמות ורוחניות קדושת מקור מוצא התורה, ונעשו מרכבה והיכל לשכינתו ית'.

אכן מעלת הלימוד באופן הזה, להתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, היא דוקא אם הלימוד הוא בדרך קבע, שבשעת הלימוד מסלקים את כל המפריעים, וכל הכלים המפסיקים את רציפות הלימוד, ובודאי שאין מבליים הזמן ב"שמוסעריי" [שיחה בטלה] באמצע הלימוד, שעל כגון זה אמרו בגמרא (סנהדרין עא.) תורתו נעשית קרעים קרעים ח"ו, אלא עוסקים בלימוד התורה ברציפות ובהתמדה, אשר רק באופן כזה אפשר להעשות מדור לשכינה על ידי הלימוד, ולקרב את בנין בית המקדש. וזה תפקידנו בעת רצון זה, בשבת אחר חג השבועות, להתעורר ללימוד בדרך קבע, ברציפות ובהתמדה, כדי לעשות נחת רוח להשי"ת, ולהתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, ובזה נוכל להכניס בקרבנו את כל הארות חג השבועות ושבת קודש.

השי"ת יעזרנו לזכות לכל מה שהתורה נותנת (אבות ו, ז), ולכל ההשפעות טובות הבאים מכח התורה, חיים ובריאות, פרנסה ונחת, הצלחה ברוחניות ובגשמיות, ונוכל ללמוד בדרך קבע, לעמול בלימוד ושינון ובחינות וזכירת התורה, ולהתקדש בקדושת מקור מוצא התורה, ועל ידי זה תשרה השכינה בקרבנו, ויתקרב בנין בית המקדש, וכבר נוכל לברך איש את רעהו באופן הרגיל, וימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, להוושע כל אחד בכל צרכיו, מתוך כל טוב, ויבוא רפואה לעולם, עדי נזכה בקרוב לילך לקראת משיח צדקנו, בבריות גופא ונהורא מעליא, במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

ההוראה למעשה בדברי רבינו שליט"א

א. עיקר תכלית כוונת קבלת התורה היא שעל ידי זה יהיו ישראל עצמם נעשים עצם התורה, ולהיות מרכבה והיכל לשכינתו ית', ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד, וזהו הכוונה במאמר הכתוב: 'וכל העם רואים את הקולות'. שהכתוב משבח את ישראל "זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך", היינו שהשיגו עיקר כוונתו ית' בנתינת התורה, והכניסו הקולות בקרבם ובנפשם פנימה, עד שנעשו עצם התורה, שנתעצמו בעצמות ורוחניות קדושת מקור מוצא התורה, ונעשו מרכבה והיכל לשכינתו ית'.

ב. אכן מעלת הלימוד באופן הזה, להתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, היא דוקא אם הלימוד הוא בדרך קבע, שבשעת הלימוד מסלקים את כל המפריעים, וכל הכלים המפסיקים את רציפות הלימוד, ובודאי שאין מבליים הזמן ב"שמוסעריי" [שיחה בטלה] באמצע הלימוד, שעל כגון זה אמרו בגמרא (סנהדרין עא.) תורתו נעשית קרעים קרעים ח"ו, אלא עוסקים בלימוד התורה ברציפות ובהתמדה, אשר רק באופן כזה אפשר להעשות מדור לשכינה על ידי הלימוד, ולקרב את בנין בית המקדש. וזה תפקידנו בעת רצון זה, בשבת אחר חג השבועות, להתעורר ללימוד בדרך קבע, ברציפות ובהתמדה, ולעמול בלימוד ושינון ובחינות וזכירת התורה, כדי לעשות נחת רוח להשי"ת, ולהתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, ובזה נוכל להכניס בקרבנו את כל הארות חג השבועות ושבת קודש.

לקראת שבת בהעלותך לכו ונלכה

הכנה לשבת קודש במשנת החסידות ורבוה"ק זי"ע

מאמר ההתקשרות עם קניני חג השבועות

החתן והמחותנים.

עליונים ששזו ותחתונים עלזו בקבלת תורה הפתובה מסיני תאר פלה מאד נתעלה בקבלת יום זה עשרת הדברים.

זה עתה אנו מסיימים את שבועת ימי ההשלמה של החתונה הגדולה שהתקיימה ברוב פאר והדר בחצרות קדשינו, ובחצרות כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם בארץ ובגולה, אשרנו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו... ס'איז געווען געוואלדיג ב"ה.

בשמחת חתן וכלה ורקדים החתן, המחותנים, השושבינין וכל הידידים והמכירים, ס'טנאץ זיך א חתונה לעילא ולעילא, מעגלים בתוך מעגלים כולם צוהלים ושמחים ורוקדים טפחיים ויותר מעל הארץ, והשמחה עולה על כל גדותיה. אבל מי הוא הבעל שמחה האמיתי מכל אלו? "ה-ח-ת-ך". ומה הנפק"מ בין החתן ובין המחותנים? כולם רקדו ורקדו, אבל החתן לוקח את הכלה אל ביתו...!

לביתו של המשגיח הרב וולבא זצ"ל הגיעו פעם זוג צעיר שהתחתן לא מכבר, וכמו בכל חתונה הצלם הנציח במצלמו את את כל החתונה מתחילתה ועד סופה, אבל בגמר החתונה נאבדו כל סרטי הצילום כאילו בלעתם האדמה, ולא נותר שריד ופליט מכל התמונות, בני הזוג היו שבורים ועצובים עד מאד, והחתן שהיה תלמידו של המשגיח ז"ל ביקש ממנו שיעודדו על יגונם.

המשגיח הקשיב להם בקשב רב והשתתף בכאבם, ואמר להם שגם לו אין שום תמונה מהחתונה... אך דעו לכם כי כל מטרת התמונות הם כדי להנציח את החתונה, דעו לכם: אם תכבדו זה את זה אין לכם הנצחת החתונה גדולה מזו, אך אם ח"ו יהיה ההיפך מזה, אזי אין דבר מביך יותר מתמונות החתונה של זוג אומללים ופרודים רח"ל...

וכל העם רואים את הקולות.

בספר דברים פרק ד' מזהיר משה רבינו את ישראל על קיום התורה והאמונה בה', ומזהירם מאד על זכירת והנצחת המראות ממעמד הר סיני (דברים ד, ט): 'רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך'. בין הדברים שצריכים לזכור ולהיזהר שלא לשכוח הוא מה שאומר להם שם מרע"ה בהמשך הדברים (שם, ג):

'השמע עם קול אלקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחזי? וכפי המבואר בספר בכור שור יש כאן שני ענינים: א. שלא שמע שום עם את קול אלקים מדבר אליו. ב. ואפילו אם שמע, לא היה יכול להישאר לחיות אחרי שמיעתו כמו שאתה נשאת בחיים אחרי שמיעת קול השם.

ברם! אחד מהגילויים הנוראים והנפלאים ביותר שהיו במעמד הר סיני הוא לא רק מה שבני ישראל שמעו את קול השם מדבר מתוך האש ונשאר בחיים, אלא אף גם זכו לראות את הקולות, כמו שנאמר (שמות כ, טו): 'וכל העם רואים את הקולות'. ועל זה הקשו רז"ל בזוה"ק (ח"ב ע"ג): וכי רואים את הקולות? איך אפשר לראות את הנשמע? עיי"ש.

בשבת העבר 'שבת שוהל פיהרען' בטיש ש"ס ונעילת החג, הביא כ"ק מרן רבינו שליט"א פירוש נפלא על זה מכ"ק מרן רבינו האמרי מנחם זי"ע על פי מעשה רב (בפתח הקונטרס הובאו דה"ק בשלמותו):

הנה נודע בזה מעשה רב מפי אב"ד אשעצק ז"ל (עשר זכויות מערכה ה אות ג) שבחג השבועות שנת תר"ט, אחר הסתלקות כ"ק מרן הרבי הזקן מווארקא וכ"ק מרן רבי שרגא פייבל מגריצא זצלה"ה זי"ע, באו חסידים רבים לחג השבועות לווארקא, ובתוכם היה גם כן החסיד הישיש הרה"צ רבי בנימין לובלינער ז"ל, שעוד הסתופף בצל כ"ק מרן הרבי מלובלין זצלה"ה זי"ע, ומחמת שהיה זקן וחולה שכב במיטתו. אחר תפילת היום הלכו האחים הקדושים בני הסבא קדישא, הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב וכ"ק מרן הרבי הצעיר מווארקא זצלה"ה זי"ע, לבקרו באכסנייתו. אמר להם רבי בנימין "קינדער [בנים] אמרו לי הפירוש בפסוק וכל העם רואים את הקולות", ואמר הרה"ק מאמשינוב 'תורה' על זה, והרבי מווארקא החריש כדרכו בקודש. שאל רבי בנימין לרבי מווארקא "און וואס זאגט איהר" [וכבודו מה אומר], השיב הרבי מווארקא "איך זאג פשט, זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך" [אני אומר הפי', שראו להכניס הקולות לקרבם].

וביאר כ"ק מרן אאמו"ר זצלה"ה זי"ע בספה"ק אמרי מנחם (פר' יתרו אות ז) המכוון בדברות קדשו, שעיקר תכלית כוונת קבלת התורה היא שעל ידי זה יהיו ישראל עצמם נעשים עצם התורה, כלשון הב"ח ז"ל (או"ח מז, ב) ...כי כוונתו ית' מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו, כדי שתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידין ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו ית', שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה, ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ היתה מאירה מכבודו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד..., וזהו "זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך", היינו שהשיגו עיקר כוונתו ית' בנתינת התורה, והכניסו הקולות בקרבם ובנפשם פנימה, עד שנעשו עצם התורה, שנתעצמו בעצמות ורוחניות קדושת מקור מוצא התורה, ונעשו מרכבה והיכל לשכינתו ית'.

על זה הוסיף מרן רבינו שליט"א הוראה למעשה איך להתעצם עם קדושת מקור מוצא התורה להיות מרכבה והיכל לשכינה:

אכן מעלת הלימוד באופן הזה, להתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, היא דוקא אם הלימוד הוא בדרך קבע, שבשעת הלימוד מסלקים את כל המפריעים, וכל הכלים המפסיקים את רציפות הלימוד, ובודאי שאין מבלים הזמן ב"שמוסעריי" [שיחה בטלה] באמצע הלימוד, שעל כגון זה אמרו בגמרא (סנהדרין עא.) תורתו נעשית קרעים קרעים ח"ו, אלא עוסקים בלימוד התורה ברציפות ובהתמדה, אשר רק באופן כזה אפשר להיעשות מדור לשכינה על ידי הלימוד, ולקרב את בנין בית המקדש. וזה תפקידנו בעת רצון זה, בשבת אחר חג השבועות, להתעורר ללימוד בדרך קבע, ברציפות ובהתמדה, כדי לעשות נחת רוח להשי"ת, ולהתעצם בקדושת מקור מוצא התורה, ובזה נוכל להכניס בקרבנו את כל הארות חג השבועות ושבת קודש.

במאמר השבועי העולמי מכ"ק מרן רבינו האמרי מנחם זי"ע הנלמד בין אנ"ש די בכל אתר ואתר שיחיו לאויוש"ט, המאמר הנורא והנשגב שבו זועק רבינו זי"ע מקירות לבו על גודל רום ערכו של כל אחד ואחד מישראל יהיה מי שיהיה, ואפילו הקטן והגרוע ביותר, מחמת כח התורה הגנוז בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה!... עד שמחמת זה מצוה לאהבו ולחבבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה!... ועל פי זה מבאר רבינו זי"ע דברי המדרש בריש הפרשה: 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק, שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך, שנאמר (בראשית א, ב) וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו (שם, ג) ויאמר אלקים יהי אור, מתוך החושך הוצאתי אורה', ובלשונו הק':

...והוא שאמרו במדרש, 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק', ר"ל אם רואה צדיק קדוש וטהור מתלהב בעבודת הבורא ב"ה, הוא מתפעל ממנו, ואוהב אותו ומחבבו ומכבדו בלב ונפש חפצה, ומוכן אף למסור נפשו בעדו, 'שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך', כלומר כאשר יראה אדם פשוט וגרוע שמא ינסה לראות את הטוב הגנוז בגויה, וכי יכול לגלות את אור התורה הנמצא במסרתי לבו, אור דקיק וזעיר, אבל הקב"ה אינו כן, 'מתוך החושך הוצאתי אורה', כלומר אפילו איש ישראל הגרוע שבגרועים, שנראה שהוא כולו חושך, ואין בו שום טוב, גם בו, במצב חשכותו וגריעותו, רואה השי"ת את הטוב שבו, היינו ניצוץ קדוש של תורה שבקרבנו, שאם כי הוא רק אור זעיר וניצוץ קטן, יוכל להתפשט ולהתלהב לאור גדול, שכן דרך הקדושה להתפשט (עי' חולין קלה.), ומחמת זה מצוה לאהבו ולחבבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

אמור מעתה: לדברי רבינו זי"ע במאמרו השבועי יש להתחזק ביותר במצות אהבת חברים לאהוב ולחבב כל אחד ולקרבו לתורה, מחמת ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה. ולדברי מרן רבינו שליט"א יש להתחזק בעבודה של 'רואים את הקולות' בבחינת "זיי האבען געזעהן אריין צו נעמען די קולות אין זעך", היינו שרואים את מעלתם וחשיבותם של עצמם ושל כל אחד מישראל מחמת עצם התורה שבקרבם, שזה יכול להתגלות רק מתוך לימוד התורה בקביעות, ובסילוק כל המפריעים את רציפות לימוד התורה... ושני עניינים אלו הם מקשה אחת דלא מתפרשין דא מן דא, ושניהם הם עיקרי ההכנה אל התורה כדי שתתקיים בו התורה שלומד כפי שיבואר בס"ד.

הרה"ק רבי אהרן מקוז'ניץ זי"ע היה מגיע רבות ללודז' והאכסניה שלו היתה בבית הרה"ח ר' אברהם שטרן המכונה ר' אברומטצ'ע שטרן ז"ל מחסידי אלכסנדר, וממתפללי בית מדרשו של כ"ק מרן רבי בצלאל יאיר זי"ע, לאחר השואה עלה ר' אברהם לאר"י וגר בעיר חיפה, ושם שיקם את ביתו מחדש. באחד הפעמים כשהגיע רבי אהרן זצ"ל לביתו של ר' אברהם בלודז' ישבו שם הרה"ק ר' אהרן ור' אברומטצ'ע עם עוד חבורת מרעים, לפתע זרק רבי אהרן שאלה לחלל החדר: ועלכע שניידער נייט בחינם? - איזה חייט תופר בחינם? אחד השיב, מי שתופר בגד לעצמו הרי הוא תופר בחינם, והשני ענה לעומתו שהתופר בגד לבנו אינו עובד בעבור שכרו, וכך ניסו עוד אחרים לפתור את החידה, וכולם לא מצאו חן בעיני הקדוש ז"ל, עד ששאל הרה"ק את ר' אברומטצ'ע, נו, וואס זאגסטע אברומטצ'ע אויף די שאלה? ומכיון שהוא הכיר את גודל קדושתו וחריפות של רבי אהרן נתיירא לענות, ואמר לו בחכמה רבה: כשם ש'מורה מורנו' שאל, כך 'מורה מורנו' יענה...

פניו הקדושים של ר' אהרן נעשו רציניים ביותר ובכפיפת הראש, לאחר כמה דקות הרים את ראשו ואמר: דער שניידר וואס מאכט נישט דעם לעצטע קניפ ער איז דער שניידר וואס ארבעט אומזיסט - החייט שאינו קושר לבסוף את חוט התפירה, הוא החייט שתופר בחינם, וכל עמלו אך לשוא. כי ללא הקשר האחרון כל החוטים נפרמים ומתקלקל כל הבגד. והוסיף ואמר שקשר עליון [קשר על גבי קשר] הוא קשר דאורייתא, והרחיב את דברו על ענין שכל אחד צריך להיות מקושר לרבי, כי לולא זאת הכל נפרם אצלו... וכן בכל המועדים והזמנים אשר נתן לנו הבוית"ש, אשר רבים יעבדו כדת וכנוחן בבוא הזמנים הנשגבים, אך אם אינם משכילים לשמר את עבודתם בקבלות טובות וכיו"ב הרי הם כאותו חייט שתופר את בגדיו בחינם, כי לא ישאר להם מאומה.

לענייננו, הקשר האחרון לפסח ימי הספירה וחג השבועות שעעל"ט, הוא הקבלה של התחזקות באהבת ריעים ולימוד תורה בקביעות בסילוק כל המפריעים, שבזה נזכה שתהיה קבלת התורה שלנו בשלימות, וכמו כן גם הלימוד תהיה בתכלית השלמות ובקיום נצח.

קודם שנבאר את הדברים נקדים מעשה נורא, מעשה הממחיש מהו דביקות בתורה ובקביעות בלתי מתפשרת אפילו בגיא צלמות רח"ל, ועד כמה שיש להשתדל לסיים מסכת ולא ללמוד אותה רק למחצה לשליש ולרביע, הן בכמות והן באיכות...:

הדרך עלך מסכת מועד קטן - לאחר היציאה מגיא צלמות.

היה זה בשנת תש"י, בא"י היתה אז תקופת ה"צנע", כל גרגיר תבואה, פרי וירק דגים ובשר, היה יקר המציאות, והכל הלך לפי תלושים לכל נפש, והנה בתקופה זו צדה את עיני המתפללים באחד מבתי הכנסת מודעה בכותרת "ש י ש ו ש מ ח ו ב ש מ ח ת ה ת ו ר ה" המזמינה את כל מתפללי ביהכ"נ להשתתף ב"סיום מסכת", שתתקיים בעוד כמה ימים בביהכ"נ סביב שולחנות ערוכים בכל טוב ומעדנים לרוב.

והנה, הגיע היום הגדול, "יום הסיום", קהל המתפללים ממלא את ביהכ"נ, כאשר השולחנות כבר היו ערוכים כיד המלך במעדנים משובחים לכבודה של תורה. המתפללים היו המומים ומשתאים

למי יש כסף בתקופה קשה זו להכין סעודה מפוארת כל כך. וביותר גדלה פליאתם כאשר ראו שבעל הסיום נעמד לערוך את הסיום על מסכת "מועד קטן"..., וישתוממו, סיום מפואר כל כך בתקופה קשה כל כך, ובס"ה מסכת קטנה מאוד "מועד קטן", כולם הבינו שמלבד הסיום יש כאן עוד ענין חשוב, אלא שבנתיים לא ידעו מהו.

לאחר קדיש הסיום הרצה בעל הסיום את דרשתו, וכך הוא אמר: "כודאי תמהים אתם על הסיום המפואר שאני עורך, סעודה כיד המלך בתקופת צנע כ"כ קשה? ובסה"כ אני מסיים מסכת מו"ק... אבל בסיפור הבא, תדעו מה ערכו של סיום זה ואפילו שהיא "מסכת קטנה".

אני ניצול שואה, זה עתה באתי ממחנות העבודה המפרכת בו עבדנו תחת שלטונם של הנאצים ימ"ש מבוקר עד ערב עד כלות כל הכוחות. קשה לי לתאר בפניכם את כל הקורות אותנו במחנה העבודה, השפלות, מכות, ועינויים רח"ל, היינו ישנים על דרגשי עץ, שש קומות של דרגשים צפופים ודחוסים, ולכל יהודי היו כמה מטרים ספורים להניח את גופו הדואב, לכמה שעות מנוחה מעמל היום הקשה שעבר.

בין כל היהודים עובדי המחנה, הסתובב שם יהודי עם ארשת של עצבות נסוכה על פניו כמו כולם, אך הוא היה מוזר יותר מכולם, כל העת היה ממלמל ומדבר אל עצמו. כולנו חשבנו כי השתבשה עליו דעתו ומדבר הוא אל עצמו מרוב כאבו וצערו, הרי היו מקרים כאלו בזמן המלחמה, אנשים שאיבדו את כל משפחתם, אבדו יחד עם זאת את שפיותם ואת צלם האנוש שלהם. מי יודע מה עבר אותו יהודי עד שהגיע לכאן, תהינו כל יושבי המחנה.

לילה אחד כאשר אני ישן על דרגש העץ הקשה, מעיר אותי אותו יהודי שישן לצידו, הוא התנצל על כך שצריך להעיר אותי ולגזול ממני את מעט שנתי ומנוחתי לקראת היום הבא שבוודאי לא יהיה קל יותר מהיום הקודם, אך הוא ביקש ממני בתחנונים למלאות את מבוקשו. וכך היתה בקשתו:

"עד שהחלה המלחמה, הייתי משקיע בלימוד התורה את רוב זמני, וברוך ה' הספקתי ללמוד את כל הש"ס, והנה כשפרצה המלחמה הבנתי שהולך אני לאבד את כל עולמי, ומי יודע אם אזכה עוד לשוב וללמוד את התורה הקדושה אותה אני כל כך אוהב, יחד עם זאת הבנתי גם שרק לימוד התורה ישאר לי מכל עמלי, ולכך קיבלתי על עצמי לנצל את כל זמני, גם במחנה העבודה, ללמוד תורה מזכרוני, וברוך ה' זכיתי כל העת למלמל משניות וגמרות בע"פ כדי שישאר לי משהו מהעבודה הקשה הזו! אבל עתה חש אני כי כוחותי אוזלים לי ואני עומד להשיב את נשמתי לבוראי, אבל מה אעשה שאני אווז בדיק באמצע מסכת מו"ק ולא אספיק לסיימה עד שאעלה כבר אל גנזי מרומים, לא הייתי רוצה למות כך ולהשאיר חצי מסכת שטרם הספקתי ללמוד, אנא ממך ויהיה זה לזכותי ולעילוי נשמתי שתלמד ותגמור עבורי את המסכת ובכך לא אבוא למעלה עם חצי מסכת"....!

לאחר שהבטחתי לו שאעשה זאת למענו ולמען נשמתו, ברכני שאזכה עד מהרה לצאת מהתופת הנאצית ימ"ש ואזכה לסיים מסכת זו ועוד מסכתות אחרים. ומיד עצם הוא את עיניו והשיב את נשמתו לבוראו כשהוא רגוע ונינוח, כי מסכת מו"ק אף היא תסתיים על ידו ולזכותו. כך סיים בעל

הסיום את סיפורו כשהוא מספר לכל הנוכחים ההמומים שהנה זה הסיום הוא סיום על מסכת "מועד קטן" שהתחיל אותו יהודי צדיק ואני סיימתיו לעילוי נשמתו, שכל כך היה חשוב לו סיום של כל מסכת, ולו קטנה ביותר.

או אז הבינו מיד כל משתתפי הסיום מדוע חשוב היה להשקיע מטעמים כאלו לכבוד סיום כה נכבד ונרגש, והבינו גם כולם את מעלתו המיוחדת של כל סיום וסיום, באשר חצי המסכת לא נתנה מנוח לנפשו, כי אי אפשר למות בלי החצי השני של מועד קטן.

בספר זכור (ה"א עמ' 88) מעיד רבי אפרים רוטנברג על יהודי תלמיד חכם בשם ר' פינטשה ז"ל הי"ד שנותר ערירי ממשפחתו, אשתו נתפסה בבונקר, והגרמני ימ"ש הובילה למחנה לכפות עליה הודאה על הקשר עם קרובי משפחה או מכרים. האשה שתקה וסרבה להצביע על בעלה ובניה, במר נפשה התנפלה עליו במכות ושרטה את פניו, הנאצי ימ"ש שלף מיד את אקדחו והרגה בנוכחותם של בעלה ובניה, הבנים ברחו מהמחנה, אולם נתפסו מיד והרגום.

ר' פינטשה אינו יכול להירדם, מראות השאול אינם מרפים ממנו, הוא מנסה להשכיח את יגונו בשינון דפי גמרא בעל פה מתחילת מסכת בבא מציעא...

בחצות הלילה הגיע ר' פינטשע לפרק ב לקטע "והלכתא כוותיה דאביי ביע"ל קג"ם", הוא מנסה להיזכר בפיענוח ראשי התיבות, את הר"ת של יע"ל הוא מצליח: יאוש, עד זומם, לחי עומד מאליו. אולם נעלמה ממנו הפיענוח של המילה קג"ם ואינו מצליח להזכר בשום אופן.

בצר לו טיפס לדרגש העליון, שם ישן ידידו ומכירו ר' אפרים, הוא מעירו ומתנצל לפניו: אתה תוכל מיד להרדם שוב, אבל אני איני מצליח בשום אופן להירדם, קג"ם מפריע לי... אנא עזור לפענח את הר"ת...

רבי אפרים ענה לו בהיסוס, כמדומני קג"ם ר"ת בסוגיות: קידושין שלא נמסרו לביאה, גילוי דעת בגט, מומר להכעיס.

עינו של ר' פינטשה נצצו כמוצא שלל רב, והוא חזר למקומו והמשיך לשנן את דפי הגמרא עד אור השחר...

על אנשים אלו וכיוצא בהם - הם האנשים שעליהם אמרנו זה עתה בפיוט האקדמות לאחר שהפייטן מתאר את גודל יקרת ערך המלאכים ואיך שהם מקדישים את שמו יתברך:

עֲדָב יִקָּר אַחְסִנְתָּה חֲבִיבִין דְּבִקְבֻעָתָא עֲבִידִין לִיהָ חֲטִיבָא בְּדָנָה וּשְׁקֻעָתָא.

[בני ישראל היקרים חבל נחלתו חביבין יותר מן המלאכים, שבקביעות ובתמידות / עושים להקב"ה שבח ופאר, וקוראים ה' אחד בבוקר ובערב]

הלימוד ברציפות ובהתמדה יש לה משמעות והשפעה לא רק על עצם הלימוד אלא על 'עצם החיים הרוחניים' של האדם, מי שאינו לומד ברציפות אין לו רציפות בכל עניני עבודת ה', וכל חייו

קיצור הדברים: כדי לזכות לשפע האלוקי הנשפע באור התורה, כדי שיוכל להשיג התורה, ושתתקיים בו התורה, צריכים שני הכנות, יראת שמים ואהבת הבריות, והא בלא הא לא אפשר, כי שניהם מקשה אחת היא להשגת וקיום התורה [ע"ש היטב בדבה"ק].

והנה המהר"ל (בספרו דרך חיים לפרקי אבות) מבאר את דברי המשנה באבות (א, טו): שמאי אומר עשה תורתך קבע... והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. ורש"ז"ל מפרש: עשה תורתך קבע - **"שתקבע לך עתים ללמוד בכל יום...!** ומבאר המהר"ל: כי לעיל מיניה (משנה יב) אמר הלל, הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה, כי בעל מדה זו אינו עומד על מדותיו, כי מי שעומד על מדותיו איך יהיה רודף שלום, שכל ענין של רודף שלום הוא שיאמר לחברו שיוותר על מה שעשה לו חברו, וזה היה מדתו של הלל שלא היה קפדן, ומדתו היתה תמיד לוותר. ולכן בא שמאי ודיבר גם הוא לפי מדתו שהוא מדת היראה, ואמר: כי אמת הוא שמדה הזאת היא מדה טובה, אבל זה שייך רק במילי דעלמא, אבל במילי דשמיא מדה זו אינו טוב, **"וראוי שיהיה תורתו קבע שלא יעבור על קביעות התורה, ולא יוותר כלל, כי כמו שאין בתורה שום השתנות כך אין ראוי שיהי שום השתנות בלימוד התורה כלל, ואם לא יעמוד על מדותיו בזה בקפדנות, לא יהיה לו קביעות והיכור אל התורה"**, ואז כל מעשיו גם כן לא יהיו קבועים ועומדים. וכן מה שאמר שמאי "הוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות" הוא גם ממתד הקפדנות שלו, **"וכל זה הוא ענף היראה, שלא לבזות את האדם שנברא בצלם אלקים"**, [ע"ש איך שמבאר את כל זה בעומק רב כדרכו בקודש ואכמ"ל בזה].

ומעתה מובן היטב שיראת שמים ואהבת הבריות הם שניהם מקשה אחת, כי שניהם הם מענפי היראה, ולכן שניהם הם עיקרי ההכנה ללימוד והשגת התורה. וזהו שכתב מרן רבינו זי"ע במאמרו השבועי שרק באהבת רעים אפשר להדליק את הנרות אל מול פני המנורה, שזהו הרמז ללימוד והשגת התורה בהכנה של אהבת רעים כאמור, ומרן רבינו שליט"א אמר שצריך לקבוע עתים לתורה בסילוק כל המפריעים ללימוד התורה ברציפות, כי לולא זאת אין התורה נלמדת מתוך יראת שמים, ולעולם לא יוכל לבוא בזה לבחינה של "יגעתי ומצאתי" - להשגת וקנין התורה כמו שצריך...

וכאן הבן שואל - ווי נעמט מען א עצה צו דער עצה, איך ובמה זוכים לקביעת תורה ואהבת רעים?.

כדי להגיע לשני הדברים הנ"ל - לקבוע עתים לתורה בסילוק כל המפריעים, ואהבת רעים, צריכים ל"אמונה ובטחון" כפי שיבואר בס"ד במאמר הבא.

גוט שבת גוט שבת, א פריילעכע און א לעכטיגע לוסטיגע שבת.

שבת שלום ומבורך.

שבת של לקיחת הכלה היא התורה אל בתינו.

שבת של קשירת הקשר האחרון בתוקף קדושת הימים.

שבת של קבלה טובה על סילוק כל המפריעים בעת התפילה ובלימוד התורה.

שבת של 'חביבין דבקבעתא' בקביעת עתים לתורה בלי שום שינוי וויתור כלל, ובאהבת רעים.

להאיר מתוך חשיכה - את אור התורה הצפונה בלב כל אחד מישראל, וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

כ"ק מרן רבינו האמרי מנחם זי"ע במאמרו השגב והק' מבאר כאן את אחד מהיסודות הגדולים ביותר בעבודת השם בתורת החסידות, והוא ענין מצות אהבת ריעים, שזה היה עבודת הקודש של אהרן הכהן, ועל זה נצטוינו להיות מתלמידיו לאהוב ולרדוף אחר השלום, ויבאר רבינו את גדול מעלתו של איש ישראל אפילו מי שנראה כלפי חוץ כאדם הפשוט ביותר ואף גרוע מזה, עכ"ז בכח אור התורה הגנוז בו, אנו מצויים לאהבו ולחבבו ולקרבו אל התורה,

וזהו הרמז במאמר הכתוב: 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', מנורה רומז לתורה, היינו הכהן הגדול בהדלקתו את המנורה הטהורה היה מדליק ומעורר את אור התורה שבקרוב נפשות ישראל, להעלותם ולקרבתם לשרשם, ואמר הכתוב אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', היינו כדאיתא בספרים הק' כי ר"ת העשר ספירות הק' עולה כמנין 'ישראל', והענין, כי כלל ישראל הוא כנגד העשר ספירות, צדיקי הדור הקדושים וטהורים אין לנו בהם שום השגה כלל, כי הם מג' ראשונות שלמעלה מן השכל והשגת האדם, והמון עם, האנשים פשוטים המה בחי' ז' התחתונות שאותם ניתן להשיג, וזהו אומרו 'יאירו שבעת הנרות', היינו אף האנשים הפשוטים הנקראים שבעת הנרות שהם כנגד הז' מדות, ואפילו הגרועים שבגרועים, יאירו 'אל מול פני המנורה', כי גם בהם גנוז אור התורה.

והוא שאמרו במדרש, 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק', ר"ל אם רואה צדיק קדוש וטהור מתלהב בעבודת הבורא ב"ה, הוא מתפעל ממנו, ואוהב אותו ומחבבו ומכבדו בלב ונפש חפיצה, ומוכן אף למסור נפשו בעדו, 'שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך', כלומר כאשר יראה אדם פשוט וגרוע שמא ינסה לראות את הטוב הגנוז בגויה, וכי יכול לגלות את אור התורה הנמצא במסתרי לבו, אור דקיק וזעיר, אבל הקב"ה אינו כן, 'מתוך החושך הוצאתי אורה', כלומר אפילו איש ישראל הגרוע שבגרועים, שנראה שהוא כולו חושך, ואין בו שום טוב, גם בו, במצב חשכותו וגריעותו, רואה השי"ת את הטוב שבו, היינו ניצוץ קדוש של תורה שבקרבו, שאם כי הוא רק אור זעיר וניצוץ קטן, יוכל להתפשט ולהתלהב לאור גדול, שכן דרך הקדושה להתפשט, ומחמת זה מצוה לאהבו ולחבבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

וזהו שפירש רש"י ז"ל - להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו שאהרן הכהן ע"ה זכה למדרגה זו, שלא שינה באהבת ישראל בין יהודי ליהודי, אלא היתה לו אהבת ישראל לכל איש ישראל בשוה, וכדאיתא במשנה: הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום

אוהב את 'הבריות' ומקרבן לתורה, בריות הוא תואר גרוע, שאפילו את הגרועים היה ג"כ אוהב ומקרב אותם אל התורה. וע"י הריעות והאחדות מכתירין כתר להקב"ה כבינו, ועל ידי זה מתעוררים עליו חסדים, כי שם הוא שורש כל החסדים, 'כתר' בגימטריא 'רצון רב חסד', אמן כן יהי רצון.

נזכה להכנעה אמיתית ועל ידי זה נישאר בשורש האבות שהם עצם התורה ונזכה להכלל בהשי"ת בבחינת קוב"ה ואורייתא וישראל חד, אמן כן יהי רצון.

תוכן המאמר

- מביא את דברי המדרש על הכתוב: 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות'. בשר ודם מדליק נר מנר דלוק, שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך, שנאמר וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו 'זיאמר אלקים יהי אור', מתוך החושך הוצאתי אורה. כלומר בו"ד אינו יכול לברוא אור אלא להמשיך אורה ממקום שיש כבר אור, ואילו הקב"ה יוצר אור בתוך החושך, ויבאר שזה היה עבודת הקודש של אהרן בהדלקת המנורה.
- והוא עפי"ד המגלה עמוקות שישראל נטריקון: ישראל נטריקון יש שישיש ריבוא אצותיות ל'תורה. היינו שכל אחד ואחד מזרע ישראל הוא עצמות התורה ויש לו אות בתורה, ולכן צריכים לראות תמיד בכל איש ישראל את הטוב שבו לאהבו ולהכבו, כיון שכל אחד מישראל יש בו ניצוץ תורה, וצריכים לקרבו אל התורה, ואף הגרוע שבגרועים יש בו חלק טוב שהוא אור התורה שבקרבו, ואסור לרחקו.
- וזהו תוכן ומהות הענין הפנימי של מצות 'ואהבת לרעך כמוך' כי מחמת אור התורה שיש בקרב כל איש ישראל, מצד זה המצוה לאהוב זה את זה, כי כל ישראל כאחד הם התורה, והתורה היא אחדות פשוט, בבחינת קוב"ה ואורייתא וישראל חד, ולפיכך דעלך סני להכרך לא תעביד, כי כמו שאת עצמך לא תשנא אף עם כל החסרונות שיש בך, כך אינך יכול לשנא את חבירך גם עם כל החסרונות שיש בו, אפילו יהיה הגרוע שבגרועים, כי הרי הוא חלק ואות בתורה, ואתה מאוחד אתו באחדות גמורה בכח התורה שהיא אחדות פשוט, ואם אתה שונא אותו את עצמך אתה שונא, שהרי שניכם גוף אחד אתם ע"י התורה, רק עליך לראות את הניצוץ הטוב שבקרבו שהוא אור התורה ולאהבו.
- וזהו שאמר הכתוב אל מול פני המנורה יאירו 'שבעת הנרות', כי כלל ישראל הוא כנגד העשר ספירות, ובצדיקי הדור הקדושים וטהורים אין לנו בהם שום השגה כלל, כי הם מג' ראשונות שלמעלה מן השכל והשגת האדם, והמון עם, האנשים פשוטים המה בחי' ז' התחתונות שאותם ניתן להשיג, וזהו אומרו 'יאירו שבעת הנרות', היינו אף האנשים הפשוטים הנקראים שבעת הנרות שהם כנגד הו' מדות, ואפילו הגרועים שבגרועים, יאירו 'אל מול פני המנורה', כי גם בהם גנוז אור התורה.
- וזהו כוונת המדרש, 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק', ר"ל אם רואה צדיק קדוש וטהור מתלהב בעבודת הבורא כ"ה, הוא מתפעל ממנו, ואוהב אותו ומחבבו ומכבדו בלב ונפש הפיצה, ומוכן אף למסור נפשו בעדו, 'שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך', כלומר כאשר

יראה אדם פשוט וגרוע שמא ינסה לראות את הטוב הגנוז בגויה, וכי יוכל לגלות את אור התורה הנמצא במסתרי לבו, אור דקיק וזעיר, אבל הקב"ה אינו כן, 'מתוך החושך הוצאתי אורה', כלומר אפילו איש ישראל הגרוע שבגרועים, שנראה שהוא כולו חושך, ואין בו שום טוב, גם בו, במצב השכחותו וגרועותו, רואה השי"ת את הטוב שבו, היינו ניצוץ קדוש של תורה שבקרבו, שאם כי הוא רק אור זעיר וניצוץ קטן, יוכל להתפשט ולהתלהב לאור גדול, שכן דרך הקדושה להתפשט, ומחמת זה מצוה לאהבו ולחבבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

- על פי זה יתריץ את הקושיא הידועה בדברי רש"י¹ בפסוק 'ויעשן בן אהרן': להגיד שבהו שלא שינה, וכי יעלה על הדעת לומר שאהרן הכהן ישנה דבר ממה שנצטווה שצריך הכתוב להעיד עליו שלא שינה, אתמהה. ולפי הנתבאר מיישב שבא הכתוב לומר שאהרן הכהן ע"ה זכה למדרגה זו, שלא שינה באהבת ישראל בין יהודי ליהודי, אלא היתה לו אהבת ישראל לכל איש ישראל בשוה, כדאיתא במשנה הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את 'הבריות' ומקרבן לתורה, בריות הוא תואר גרוע, שאפי' את הגרועים היה ג"כ אוהב ומקרב אותם אל התורה.

- וע"י אהבת ישראל, שיהיה כל אחד מישראל רעהו וחבירו, יכול להמשיך על עצמו חסדי השי"ת ממקור הרחמים שהוא הכתר, כי ע"י הריעות והאחדות מכתירין כתר להקב"ה כביכול עיי"ש, ועל ידי זה מתעוררים עליו חסדים, כי שם הוא שורש כל החסדים, 'כתר' בגימטריא 'רצון רב חסד', אמן בן יהי רצון.

התורה שבקרבנו, ואסור לרחקו. וזהו מאמרם ז"ל בספרא (קדושים ה, יב) וזהבט לרעד כמון (ויקרא יט, יח) רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה, ר"ל מפאת אור התורה שיש בקרב כל איש ישראל, מלד זה המורה לאהוב זה את זה, כי כל ישראל כאחד הם התורה, והתורה היא אחדות פשוט, בצחינת קוב"ה ואורייתא וישראל חד (זה"ק ח"ג עג.), ולפיכך לעלך סני לחבדך לא תעביד (שבת לא.), היינו כמו שאת עצמך לא תשנא אף עם כל החסרונות שיש בך, כך אינך יכול לשנא את חביבך גם עם כל החסרונות שיש בו, אפילו יהיה הגרוע שבגרועים, כי הכי הוא חלק ואות בתורה, ואתה מאוחד אתו באחדות גמורה בכח התורה שהיא אחדות פשוט, ואם אתה שונא אותו את עצמך אתה שונא, שהרי שניכם גוף אחד אתם ע"י התורה, רק עליך לראות את הניטוץ הטוב

[ג] אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ח, ז), איתא במדרש (במדכ"ר טו, ז) בשך דס מלדיק נר מנר לזוק, שמא יוכל להלדיק נר מתוך החושך, שנאמר (בראשית א, ז) וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו (שם, ג) ויאמר אלוקים יהי אור, מתוך החושך הולאתי אורה.

פי' הדברים עפ"י מה לאיתא בספה"ק **מגלה עמיקות** (ואתחנן אופן קפו) ישראל נוטריקון י"ש שישים ריבוא איותיות ליתורה, היינו כל אחד ואחד מזרע ישראל עדת עם קודש הוא עלמיות התורה ויש לו אות בתורה, אשר על כן לריכים לראות תמיד בכל איש ישראל את הטוב שבו לאהבו ולחבבו, אחרי שכל אחד מישראל יש בו ניטוץ תורה, ולריכים לקרבו אל התורה, ואף הגרוע שבגרועים יש בו חלק טוב שהוא אור

שצקרבזו שהוא אור התורה ולאהבו.

ובזה יש לפרש הכתוב, 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', מנורה רומז לתורה, כדאיתא בגמ' (ב"ב כה:): מנורה בדרכו, הרואה שיחכים ידירים, ואין חכמה אלא תורה (תנחומא וילך ז, ט). היינו הכהן הגדול שהלקתו את המנורה הטמאה היה מדליק ומעורר את אור התורה שצקרב נפשות ישראל, להעלותם ולקרבם לשרשם, ואמר הכתוב אל מול פני המנורה יאירו 'שבעת הנרות', היינו כדאיתא בספרים הק' (מעין גנים חלק א ליקוטים, של"ה תולדות אדם בית ישראל תניינא אות ה) כי ר"ת העשר ספירות הק' וכפי שקרא בספרי הרמ"ק זללה"ה ז"ע לחסד בשם גדולה עולה כמנין 'ישראל', והענין, כי כלל ישראל הוא כנגד העשר ספירות, לדיקי הדור הקדושים וטהורים אין לנו בהם שום השגה כלל, כי הם מג' ראשונות שלמעלה מן השכל והשגת האדם, והמונן עם, האנשים פשוטים המה בחי' ז' התחתונות שאותם ניתן להשיג, וזה אומרו 'יאירו שבעת הנרות', היינו אף האנשים הפשוטים הנקראים שבעת הנרות שהם כנגד הז' מדות, ואפילו הגרועים שצברועים, יאירו 'אל מול פני המנורה', כי גם בהם גנוז אור התורה.

והוא שאמרו במדרש, 'בשר ודם מדליק נר מנר לנר', ר"ל אם רואה לדיק קדוש וטהור מתלהב בעבודת הבורא ב"ה, הוא מתפעל ממנו, ואוהב אותו ומחבבו ומכבדו כלב ונפש חפילה, ומוכן אף למסור נפשו בעדו, 'שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך', כלומר כאשר יראה אדם פשוט וגרוע שמא ינסה לראות את הטוב האגוז בגויה, וכי יוכל לגלות את אור התורה הנמלא במסתרי לבו, אור דיקן וזעיר, אצל הקב"ה אינו כן, 'מתוך החושך הולאתי אורה', כלומר אפילו איש ישראל

הגרוע שצברועים, שנראה שהוא כולו חושך, ואין בו שום טוב, גם בו, במצב חשכותו וגריעותו, רואה השי"ת את הטוב שבו, היינו ניאוך קדוש של תורה שצקרבזו, שאם כי הוא רק אור זעיר וניאוך קטן, יוכל להתפשט ולהתלהב לאור גדול, שכן דרך הקדושה להתפשט (עי' חולין קלה), ומחמת זה מצוה לאהבו ולחבבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניאוך התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

וזהו שפירש רש"י ז"ל (ה, ג) להגיד שצחו של אהרן שלא שינה, היינו אהרן הכהן ע"ה זכה למדריגה זו, שלא שינה באהבת ישראל בין יהודי ליהודי, אלא היתה לו אהבת ישראל לכל איש ישראל בשוה, כדאיתא במשנה (אבות א, יב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את 'הבניות' ומקרבן לתורה. בריות הוא תואר גרוע, שאפי' את הגרועים היה ג"כ אוהב ומקרב אותם אל התורה.

וע"י אהבת ישראל, שיהיה כל אחד מישראל רעהו וחבירו, יכול להמשיך על עצמו חסדי השי"ת ממקור הרחמים שהוא הכתר, כדאיתא בספה"ק **ישמח ישראל** (שבעות אות ט) על מה שכתבו בשם הרמב"ם כי יש בעשרת הדברות תרי"ג אותיות (במדבר יג, טו), ואותיות אשר לרעד, וכי (יד) משלימין לתר"ד, שהם תרי"ג מצוות לאוריינתא וז' דרבנן (עי' של"ה שער האותיות אות ב, מס' שבעות תורה אור אות ג-ד), הענין בזה שמשלימין לתר"ד אותיות כמנין כתר (עי' כתר תורה), כי ע"י הריעות והאחדות מכתירין כתר להקב"ה כביכול עיי"ש, ועל ידי זה מתעוררים עליו חסדים, כי גם הוא שורש כל החסדים, 'כתר' בגימטריא 'רעון רב חסד', אמון כן יהי רעון.

סיכום המאמר

לסיכום הנקודה העיקרית שבמאמר אנו מביאים בזה את דברי רבינו במאמרו לחנוכה אות י ששם מבאר רבינו את דברי המדרש המובא במאמרו כאן - "מתוך החושך הוצאתי אורה", ועל פי מעשה רב מכ"ק מרן רבינו הר"ב מפשיסחא זי"ע:

ונראה לכאר עפ"י דברי דודי הקדוש מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל וצללה"ה זי"ע על הפסוק 'שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר', היינו כשם שאי אפשר להשיג ערך שמו יתברך שהוא אין סוף ב"ה, וכן אי אפשר להשיג ערך התנה"ק שהיא שכל אלקי, דברי אלקים חיים, כמו כן אין שום בריה יכול להשיג ערך כל אדם מישראל ותוכן הנקודה הפנימית שבקרבו, בלתי הבוחן לבות וכליות, וזהו 'שמים לרום', היינו רוממות הקב"ה הנקרא שמים, 'וארץ לעומק', היינו ערך אדם מישראל שנקרא ארץ הפיץ, אף כאשר הוא בעומק מאוד בשפל המצב, 'ולב מלכים', היינו ערך כוונת התורה שנקראת מלכים כמבואר במדרש עפ"י הפסוק כי מלכים ימלוכו, לכולם 'אין חקר', כי קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד וכשם שאי אפשר להשיג ערך שמו ית' וערך התורה כך אי אפשר לעמוד על יקרת נפש כל אדם מישראל שיש לו בקרבו חלק אלוה ממעל שנפח השי"ת באפו, עכתד"ק.

והעולה מדבריו הקדושים הוא כי אף אם נדמה לפעמים על אדם מישראל, שלפי מעשיו הוא נראה כעכו"ם רח"ל, עם כל זה צריכים להאמין שבעומק לבו נטמן ניצוץ קדוש, חלק אלוה ממעל, ובזמן מן הזמנים הבערה ללהב יוצאת, ואז רואים מה זה איש ישראל, וכמו ששמעתי כמה פעמים מפה קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר וצללה"ה זי"ע אשר כ"ק מרן הרבי רבי בונם מפשיסחא וצללה"ה זי"ע נסע פעם לדאנציג לצורך מסחר, ולקה אתו את בנו הקוה"ט מרן הרבי רבי אברהם משה וצללה"ה זי"ע, ובליל שבת קודש אמר שם דברי תורה, דברים העומדים ברומו של עולם, לפני משכילי הזמן. שאל אותו בנו הקדוש, אבא, לפני אפיקורסים כמותם אתה אומר דברים רמים ונשגבים כאלה. ענה לו הרבי רבי בונם בתמיהה, וכי אלה הם אפיקורסים, הלא אם יכאב להם שן תיכף יצעקו לפני הבורא ב"ה, פרעה הרשע היה אפיקורס אמיתי, שאחרי כל המופתים והמכות אמר מי ה' אשר אשמע בקולו, אבל הם אינם אפיקורסים כלל וכלל. וזהו שאמר הכתוב האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, ר"ל האדם רואה את ערכו של היהודי בהזותו החיצונית, אבל הקב"ה הבוחן לבות וכליות, הוא צופה ומביט לתוך עומק לב האדם הישראלי, והוא רואה את ערכו האמיתי שהוא בכחי' אין חקר.

ובזה יבוארו דברי המדרש הנ"ל, 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק', היינו אם רואה איש ישראלי שבהזותו החיצונית הוא מתנהג כשורה ועושה מעשים טובים, אז הוא מדליק הימנו נרו, היינו שרוצה לראות מעשיו הטובים ולהתלמד ממנו, לא כן אם הוא בשפל המצב רח"ל, אבל השי"ת אינו כן, אלא 'מתוך החושך הוצאתי אורה', כלומר גם בתוך חשכות ישראל הוא רואה נר דלוק, דהיינו החלק אלוה ממעל שלא נכבה לעולם, 'שנאמר וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו ויאמר אלקים יהי אור', היינו כפי המבואר בליקוטי תורה להאריז"ל כי וחושך על פני תהום קאי על השבירה שהיתה קודם הבריאה שהיא בחינת חושך, ואח"כ אמר הקב"ה יהי אור, זהו המשך בעמ' הבא <<<

הוראה למעשה בעבודת ה'

ההוראה כלול גם מדברי רבינו שהובאו בסיכום ובביאורים.

א. כל אחד ואחד מזרע ישראל עדת עם קודש הוא עצמיות התורה ויש לו אות בתורה, אשר על כן צריכים לראות תמיד בכל איש ישראל את הטוב שבו לאהבו ולהכבו, אחרי שכל אחד מישראל יש בו ניצוץ תורה, וצריכים לקרבו אל התורה, ואף הגרוע שבגרועים יש בו חלק טוב שהוא אור התורה שבקרבו, ואסור לרחקו. ומצוה לאהוב זה את זה, כי כל ישראל כאחד הם התורה, והתורה היא אחדות פשוט, בכחינת קוב"ה ואורייתא וישראל חד. ומחמת זה מצוה לאהבו ולהכבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לאהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עצם התורה.

ב. מטעם זה אמרו בנמרא "דעלך סני לחברך לא תעביד", היינו כמו שאת עצמך לא תשנא אף עם כל החסרונות שיש בך, כך אינך יכול לשנא את חברך גם עם כל החסרונות שיש בו, אפילו יהיה הגרוע שבגרועים, כי הרי הוא חלק ואות בתורה, ואתה מאוחד אתו באחדות גמורה ככת התורה שהיא אחדות פשוט, ואם אתה שונא אותו את עצמך אתה שונא, שהרי שניכם גוף אחד אתם ע"י התורה, רק עליוך לראות את הניצוץ הטוב שבקרבו שהוא אור התורה ולאהבו.

ג. "קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד" וכשם שאי אפשר להשיג ערך שמו ית' וערך התורה כך אי אפשר לעמוד על יקרת נפש כל אדם מישראל שיש לו בקרבו חלק אלוה ממעל שנפח השי"ת באפו, ולכן אף אם נדמה לפעמים על אדם מישראל, שלפי מעשיו הוא נראה כעכו"ם רח"ל, עם כל זה צריכים להאמין שבעומק לבו נטמן ניצוץ קדוש, חלק אלוה ממעל, ובזמן מן הזמנים הבערה להבח יוצאת, ואז רואים מה זה איש ישראל.

ד. יש צדיק שנראה עובד ה' בלהבת אש קודש, והמסתופפים בצלו שרואים עבודתו מתעוררים הימנו להיטיב מעשיהם, ולעומת זה יש צדיק שעבודתו נסתרת, שאין רואים אצלו כלום, אעפ"כ מעלה ומיטיב עם המסתופפים בצלו, והקרובים אליו שהם עצמם אינם יודעים גודל מדרגתו והתועלת שיש להם ממנו, נ"אפילו די וואס דרייען זיך ביי איהם, ווייסן נישט וואס פאר א טובות ער מוט מיט זיי", שאף שאין רואים אצלו כלום, והוא בבחי' הושך, הוא מאיר ומדליק נשמות ישראל ומטיב להם בזה ובכא.

>>> המשך 'סיכום המאמר'

הבריאה עולם התיקון, ונשמות ישראל אמרו חז"ל שעלו במחשבה תחילה, ר"ל מתוך החושך שקודם הבריאה, להורות שאפילו בתוך החשכות יכולים למצוא ניצוץ קדוש, חלק אלוה ממעל, בבחי' נר דלוק.

וזה היתה מדרגת אהרן הכהן ע"ה, אוהב שלום ורודף שלום, שהיה רואה את הניצוץ הקדוש שבכל אדם מישראל, יהיה מי שיהיה, וזהו שכתב רש"י ז"ל: להניד שבוהו של אהרן שלא שינה, היינו כמו שראה רוממות השי"ת כך ראה תמיד רוממות ישראל.

ביאורים והערות

לומר שאני צריך לאורה שלכם, ועל כן ציוה ה' שלא יאירו הנרות אל מול פני הבית אלא אל מול פני המנורה יאירו, לומר בכך לישראל שאיני צריך לאורה שלך, ולא אמרתי להעלות לי נרות אלא כדי להעלות אותך, ולכן נאמר כאן בהעלות - בלשון העלאה, שיהיה לכם עילוי בזה.

ורבינו מבאר על דרך העבודה את עומק כוונת דברי המדרש, רק במה שהמדרש מחלק בין האור שמדליק בו"ב לבין האור שהקב"ה מדליק, שבשר ודם מדליק נר מנר דלוק, ואינו יכול להדליק נר מתוך החושך, אבל הקב"ה הוציא אור מתוך החושך:

ב. פי' הדברים עפ"י מה לאיתא בספיה"ק מגלה עמוקות (והחתחן אופן קפו) ישראל נטריקון י"ש ש"שעים ריבוא איזיות ל'תורה, היינו כל אחד ואחד מזרע ישראל עדת עם קודש הוא עצמיות התורה ויש לו אות בתורה, אשר על כן לריכוס לראות תמיד בכל איש ישראל את הטוב שבו לאהבו ולחצבו, אחרי שכל אחד מישראל יש בו ניצוץ תורה, ולריכוס לקרבו אל התורה, ואף הגרוע שבגרועים יש בו חלק טוב שהוא אור התורה שבקרבנו, ואסור לרחקו. והוא מאמרס ז"ל בספרא (קדושים ה, יב) והאבת לרעד כמון (ויקרא יט, יח) רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה, ר"ל מפאת אור התורה שיש בקרב כל איש ישראל, מלד זה המורה לאהוב זה את זה, כי כל ישראל כאחד הם התורה, והתורה היא אחדות פשוט, בבחינת קו"ב"ה ואורייתא וישראל חד (זוה"ק ח"ג עג.), ולפיכך דעלך סני לחצבך לא תעביד (שבת לא.), היינו כמו שאת עצמך לא תשנא אף עם כל החסרונות שיש בך, כך אינך יכול לשנוא את חביבך

במאמר זה יבאר רבינו עפ"י המדרש את הקשר שיש בין ענין הדלקת המנורה לענין התורה, אשר מזה יש ללמוד עד כמה גדול מעלת ערך כל אחד ואחד מישראל, והחיוב שיש לקרב כל אחד מישראל, ולהזהר בציווי הז"ל "דעלך סני לחברך לא תעביד", ובסוף יבאר רבינו גם כוונת רשיז"ל בפסוק זיעשן כן אהרן: להגיד שבחו שלא שינה, והקשיא ידועה, וכי יעלה על הדעת לומר שאהרון הכהן ישנה דבר ממה שנצטווה שצריך הכתוב להעיד עליו שלא שינה, אתמהה.:

א. אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות (ח, ב), איתא במדרש (במדב"ט טו, ז) בשר ודם מדליק נר מנר לטוב, שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך, שנאמר (בראשית א, ב) וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו (סס, ג) ויאמר אלקים יהי אור, מתוך החושך הולאתי אורה.

פירוש דברי המדרש: שבא ליישב למה נאמר 'אל מול פני המנורה' ולא אל מול פני הבית'. ומבאר: כי בשר ודם כשרוצה להאיר את האפילה הוא מדליק נר מנר דלוק, או מכל מקור אש אחר שכבר קיים, או ממקום שטמון בו כח האש כמו גפרית וכיו"ב, ולכן נחשב רק כמדליק נר מתוך נר, אבל אינו יכול להדליק נר מתוך חושך - ממקור שאין בו אור ואש. אבל הקב"ה במעשה בראשית הדליק אור מתוך חושך, שנאמר: 'והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים' ולא היה לפניו שום אור אלא חושך בלבד, ומה כתיב אחריו - מה עשה השי"ת בתוך החשכות הזה?: 'ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור'. וכך אמר הקב"ה לישראל: מתוך החושך הוצאתי אורה, ואי"כ לא תעלה על דעתך

ג. וזנה יֵשׁ לַפֶּרֶץ הַכְּתוּב, 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הגרות', מנורה רומז לתורה, כלאיחא בגמ' (ב"ב כה): מנורה בדרוס, הרולה שיחכים ידעים, ואין חכמה ללא תורה (תנחומא וילך ז), היינו הכהן הגדול בהדלקתו את המנורה הטהורה היה מדליק ומעורר את אור התורה שצקרב נפשות ישראל, להעלותם ולקרצם לשרשם.

במאמריו לחנוכה את כא מבאר רבינו את כוונת הדברים ביתר ביאור, וזל"ק:

ובדרך זה יש לפרש המקראי קודש בפרשת המנורה (במדבר ה, ב) בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ופירש רש"י ז"ל אל מול נר האמצעי שאינו בקנים אלא בגופה של מנורה, וכבר הקשו המפרשים כי היה צריך לומר אל מול פני המנורה יאירו 'ששת' הנרות, אלא י"ל על פי מה דאיתא בספ"ק שערי אורה מהרה"ק **רבי דוב בער מליובאוויטש** זצלה"ה זי"ע (מאמר א אות א) דד' נרות המנורה הם כלולים מכללות נשמות ישראל בשרשם, וזהו ובהעלות אהרן את הנרות (שמות ל, ט), כשהיה מדליק היה מעלה לכללות נשמות ישראל להאיר אותם באור העליון וכו', והנה ידוע שעיקר ענין האור הוא להאיר החושך דוקא, דשרגא בטיהרא מאי אהני (הולין ט:), והוא בהיותו בגוף החומרי שלא תחשך האור האלקי מחומריות המדות הרעות שהן ג"כ ד' מדות כידוע, ועיקר הזדככות חומריות המדות הרעות הוא ע"י האור האלקי שבד' המדות דקדושה, שמבררין ומהפכין אותן ליכלל וליבטל בקדושה עכד"ק, וזהו שאמר הכתוב 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ר"ל הכהן בכח הדלקת המנורה היה מאיר לשבעת הנרות שהם כללות נשמות ישראל, שאפילו כשהם מונחים בתוך החומריות ידעו שיש שם כח אלקי וגם שם נמצא השי"ת. ואולי זהו שפירש רש"י ז"ל שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו אמר לו הקב"ה

גם עם כל החסרונות שיש בו, אפילו יהיה הגרוע שבגרועים, כי הרי הוא חלק ואות בתורה, ואתה מאוחד אתו באחדות גמורה בכח התורה שהיא אחדות פשוט, ואם אתה שונא אותו את עצמך אתה שונא, שהרי שניכם גוף אחד אתם ע"י התורה, רק עליך לראות את הניצוץ הטוב שצקרב שהוא אור התורה ולאחבו.

רבינו זי"ע מבאר כאן את עומק כוונת בעל המגלה עמוקות ישראל נוטריקון יש שישים ריבוא א'ותיות לתורה, ומה בא ללמדנו נוטריקון זה הלכה למעשה?: ומבאר את ביאורו הנפוץ מאד בספרי הקודש שלו" שכל אחד מישראל עדת עם קודש הוא עצמיות התורה ויש לו אות בתורה, אשר על כן צריכים: א. לראות תמיד בכל איש ישראל את הטוב שבו לאחבו ולאחבו. ב. וצריכים לקרבו אל התורה, ואפילו את הגרוע שבגרועים יש בו חלק טוב שהוא אור התורה שבקרבו, ואסור לרחקו. ג. מצד אור התורה שיש בכל אחד מישראל מצוה לאהוב זה את זה, כי כל ישראל כאחד הם התורה, והתורה היא אחדות פשוט, בבחינת קוב"ה ואורייתא וישאל חד. ד. ולפיכך דעלך שני לחברך לא תעביד, היינו כמו שאת עצמך לא תשנא אף עם כל החסרונות שיש בך, כך אינך יכול לשנוא את חברך גם עם כל החסרונות שיש בו, אפילו יהיה הגרוע שבגרועים, כי הרי הוא חלק ואות בתורה, ואתה מאוחד אתו באחדות גמורה בכח התורה שהיא אחדות פשוט, ואם אתה שונא אותו את עצמך אתה שונא, שהרי שניכם גוף אחד אתם ע"י התורה, רק עליך לראות את הניצוץ הטוב שבקרבו שהוא אור התורה ולאחבו.

על פי זה יבאר את הציווי במאמר הכתוב 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ויתרץ על דרך העבודה את קושיית המדרש למה נאמר אל מול פני המנורה ולא אל מול פני הבית:

חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות, מטיב הוא לשון תיקון, שאתה בכח הדלקת המנורה תתקן את כללות נשמות ישראל שלא יבואו לעולם לידי יאוש, ע"י האור שתאיר להם בשרשם ע"י הדלקת המנורה.

ומבאר מהו פני המנורה, ומהו שבעת הנרות?:

7. ואמר הכתוב אל מול פני המנורה יאירו 'שבעת הנרות', היינו כלליתא בספרים הק' (מעין גנים חלק א ליקוטים, של"ה תולדות אדם בית ישראל תניינא אות ה) כי ר"ת העשר ספירות הק' וכפי שקרא בספרי הרמ"ק זלללה"ה ז"ע לחסד נסס גדולה עולה כמנין 'ישראל', והענין, כי כלל ישראל הוא כנגד העשר ספירות, ליקוי הדור הקדושים וטהורים אין לנו בהם קום השגה כלל, כי הם מג' ראשונות שלמעלה מן השכל והשגת האדם, וגם מה שאנו חושבים שמשגיגים אותם, אינו כלום לעומת מדריגתם העליונה, משא"כ המון העם:

יש לציין שגם בצדיקים עצמם שייך שני בחינות אלו, א. הדלקת אור מאור, ב. הדלקת אור מחושך, אבל בצדיקים הוא במדרגות עליונות, וכמו שכתב רבינו במאמרי הליקוטים (על דברי המדרש הג"ל ז"ל):

איתא במדרש: בשר ודם מדליק נר מנר דלוק, שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך, שנאמר וחושך על פני תהום, מה כתיב אחריו ויאמר אלקים יהי אור, מתוך החושך הוצאתי אורה וכו'. י"ל המכוון, כי ישנם שני מדריגות בצדיקים, יש צדיק שנראה עובד ה' בלהבת אש קודש, והמסתופפים בצלו שרואים עבודתו מתעוררים הימנו להיטיב מעשיהם, ולעומת זה יש צדיק שעבודתו נסתרת, שאין רואים אצלו כלום, אעפ"כ מעלה ומיטיב עם המסתופפים בצלו והקרובים אליו שהם עצמם אינם יודעים גדול מדריגתו והתועלת שיש להם ממנו, [אפילו די וואס דרייען זיך ביי איהם, ווייסן נישט וואס פאר א טובות ער טוט מיט זיי], וזהו שאמרו בשר ודם מדליק נר מנר דלוק, ר"ל מדריגת בור"ד הוא

שמדליק נר, היינו נשמות ישראל, נר ה' נשמת אדם (משלי כ, כז), מנר דלוק, כלומר מצד שהוא עצמו בוער כאש להבה בעבודתו ית', שמא יוכל להדליק נר ה' נשמת אדם מתוך החושך, כאשר אין רואים אצלו כלום, ואני מתוך החושך הוצאתי אורה, כלומר זהו מדריגת הצדיק שהוא במדריגה גבוה מעל גבוה, כביכול, בבחי' אור אין סוף, שאף שאין רואים אצלו כלום, והוא בבחי' חושך, הוא מאיר ומדליק נשמות ישראל ומטיב להם בזה ובבא.

וכאמור אלו הם מדרגות עליונות שיש רק בצדיקים, אבל הצד השווה שבהם שאין לנו בהם שום השגה כלל, כי הם מג' ראשונות שלמעלה מן השכל והשגת האדם, וגם מה שאנו חושבים שמשגיגים אותם, אינו כלום לעומת מדריגתם העליונה, משא"כ המון העם:

ה. והמון עם, האנשים פשוטים המה בחי' ז' התחוננות שאותם ניתן להשיג, וזהו אומרו 'יאירו שבעת הנרות', היינו אף האנשים הפשוטים הנקראים שבעת הנרות שהם כנגד הז' מדות, ואפילו הגרועים שבגרועים, יאירו 'אל מול פני המנורה', כי גם בהם גנוז אור התורה.

כנראה שכוונתו לומר שלעומת הצדיקים שאינן ניתן להשיגם כלל, הרי שאת ההמון עם אפשר להשיג, אבל כל זה הוא רק בחיזוניתם, אבל בפנימיותם אי אפשר להשיג שום איש ישראל, אפילו הפשוט שבפשוטים, ואפילו מי שנראה כגוי רח"ל אין לנו שום השגה בו, כמוש"כ רבינו במכתב קודש בנאות דשא בעיר חיפה בט"ו סיון תשל"ז (מכתב ז) וזל"ק:

... אכתוב לך מה שעלה ברעיוני ביושבי פה עיה"ק חיפה תובב"א על המדרש (במדבר"ר טו, ז), הובא בתפארת שמואל (פר' בהעלותך אות א), בהעלותך את הנרות (במדבר ה, ב) בשר ודם מדליק נר מנר דלוק, שמא יוכל להדליק נר מתוך החושך,

שנאמר (בראשית א, ב) וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו (שם, ג) ויאמר אלקים יהי אור, מתוך החושך הוצאתי אורה. והקשה בתפארת שמואל מה הרבותא שהקב"ה מדליק אור מתוך חושך, עיי' שם.

ואולי י"ל על פי מה דאיתא בישמח ישראל (פר' בראשית אות א) 'שמיים לרום' היינו רוממות הקב"ה הנקרא שמים, 'וארץ לעומק', היינו ישראל הנקראים ארץ חפץ (מלאכי ג, יב), היינו אף אם הוא בעומק מאוד בשפל המצב, 'ולב מלכים', הוא תכלית כוונת התורה שנקראת מלכים כמבואר במדרש (ב"ר ט, א) כמה דאת אמר (משלי ה, טו) בי מלכים ימלוכו, לכולם 'אין חקר', עכ"ל. היינו כי אף אם נדמה הישראלי בחיצוניותו במעשיו ובמלבושיו ח"ו כעכו"ם, הנה בפנימיותו נטמן חלק אלקי ממעל, חלק יעקב, ובכוא הזמן יתעורר אותו החלק ויחזור למוטב, וזה רואה רק השי"ת. וזהו פי' המדרש מתוך החושך הוצאתי אורה, ר"ל מתוך חשכת האישי הישראלי הוצאתי אורה.

ובזה יבוארו דברי המדרש הנ"ל, 'בשר ודם מדליק נר מנר דלוק', היינו אם רואה איש ישראלי שבחזונו החיצוני הוא מתנהג כשורה ועושה מעשים טובים, אז הוא מדליק הימנו נרו, היינו שרוצה לראות מעשיו הטובים ולהתלמד ממנו, לא כן אם הוא בשפל המצב רח"ל, אבל השי"ת אינו כן, אלא 'מתוך החושך הוצאתי אורה', כלומר גם בתוך חשכות ישראל הוא רואה נר דלוק, דהיינו החלק אלוה ממעל שלא נכבה לעולם, שנאמר וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו ויאמר אלקים יהי אור', היינו כפי המבואר בליקושי תורה להאריז"ל (פר' בראשית) כי וחושך על פני תהום קאי על השבירה שהיתה קודם הבריאה שהיא בחינת חושך, ואח"כ אמר הקב"ה יהי אור, זהו הבריאה עולם התיקון, ונשמות ישראל אמרו חז"ל (ב"ר א, ד) שעלו במחשבה תחילה, ר"ל מתוך החושך שקודם הבריאה, להורות שאפילו בתוך החשכות יכולים למצוא ניצוץ קדוש, חלק אלוה ממעל, בבחי' נר דלוק.

וזו היתה מדריגת אהרן הכהן ע"ה, אוהב שלום ורודף שלום (אבות א, יב), שהיה רואה את הניצוץ הקדוש שבכל אדם מישראל, יהיה מי שיהיה, וזהו שכתב רש"י ז"ל (במדבר ה, ג) להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו כמו שראה רוממות השי"ת כך ראה תמיד רוממות ישראל.

ומבאר עפ"י"ז את טעם החיוב של מצות 'ואהבת לרעך כמוך', מה יש לאהוב באדם שכולו חושך?.

שנאמר (בראשית א, ב) וחושך על פני תהום מה כתיב אחריו (שם, ג) ויאמר אלקים יהי אור, מתוך החושך הוצאתי אורה. והקשה בתפארת שמואל מה הרבותא שהקב"ה מדליק אור מתוך חושך, עיי' שם.

ואולי י"ל על פי מה דאיתא בישמח ישראל (פר' בראשית אות א) 'שמיים לרום' היינו רוממות הקב"ה הנקרא שמים, 'וארץ לעומק', היינו ישראל הנקראים ארץ חפץ (מלאכי ג, יב), היינו אף אם הוא בעומק מאוד בשפל המצב, 'ולב מלכים', הוא תכלית כוונת התורה שנקראת מלכים כמבואר במדרש (ב"ר ט, א) כמה דאת אמר (משלי ה, טו) בי מלכים ימלוכו, לכולם 'אין חקר', עכ"ל. היינו כי אף אם נדמה הישראלי בחיצוניותו במעשיו ובמלבושיו ח"ו כעכו"ם, הנה בפנימיותו נטמן חלק אלקי ממעל, חלק יעקב, ובכוא הזמן יתעורר אותו החלק ויחזור למוטב, וזה רואה רק השי"ת. וזהו פי' המדרש מתוך החושך הוצאתי אורה, ר"ל מתוך חשכת האישי הישראלי הוצאתי אורה.

נמצינו למדים מוסר השכל כמה יקר האישי הישראלי, אפילו כששרוי בתוך החושך, ואיך צריכים לאהוב איש ישראל, אפילו הגרוע, כמו שאמר הבעש"ט הקדוש לאיש אחד, אתה אינך אוהב את בנך יחידך כמו שהקב"ה אוהב לאיש הישראלי הגרוע שבגרועים.

ועיי' עוד מש"כ רבינו במאמרי חנוכה אות י והובא חלק ממנו בסיכום המאמר כאן.

לפי זה מבאר את כוונת המדרש: בו"ד מדליק אור מתוך אור, והקב"ה מוציא אורה מתוך החושך:

ו. והוא שאמרנו במדקש, 'צ'כר ודס מלליק נר מנר ללוק', ר"ל אם רואה לדיק קדוש וטהור מתלהב בעצות הבורא צ"ה, הוא מתפעל ממנו, ואוהב אותו ומחבבו ומכבדו כלכ ונפש חפילה, ומוכן אף למסור נפשו בעדו, 'שאם יוכל להלליק נר מתוך החושך', כלומר כאשר יראה אדם פשוט וגרוע

כי אף אם אמנם האדם נראה כחושך גמור, אבל עדיין יש בו ניצוץ של אור, אותו הניצוץ שיש בו מכח האות בתורה שלו, וניצוץ זה יכול להתרחב ולהתפשט:

ז. שאם כי הוא רק אור זעיר וניצוץ קטן, יוכל להתפשט ולהתלהב לאור גדול, שכן לרד הקדושה להתפשט (עי' חולין קלה), ומחמת זה מצוה לכהן ולחצבו ולקרבו לתורה הק'. וזה הוא ענין אהבת ריעים, לכהוב את ניצוץ התורה שיש בעומק לב כל איש ישראל שהוא עלנס התורה.

ר"ל כיון שכל אחד מישראל הוא עצם התורה ממש, ועל התורה נאמר שהיא 'ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים' א"כ יוכל הניצוץ הקטן שבו להתפשט ולהתלהב לאור גדול.

וביתר ביאור בעומק הענין עיי' בביאור הבא.

על פי זה בא ליישב את הקושיא על דברי רשי"ל: להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וכי איזה הו"א יש שאהרן ישנה כל שהוא מציווי השי"ת?:

ת. וזהו שפירש רש"י ז"ל (ת, ג) להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, היינו אהרן הכהן ע"ה זכה למדריגה זו, שלא שינה בזהב וישראל בין יהודי ליהודי, אלא היתה לו אהבת ישראל לכל איש ישראל בשוה, כדאיתא במשנה (אבות א, יב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את 'הצרות' ומקרבן לתורה, בציות הוא תואר גרוע, שאפי' את הגרועים היה ג"כ אוהב ומקרב אותם אל התורה.

להלן אותו הוסיף עוד נופך בביאור הדברים:

ואפשר לומר עפ"י מאמר הכתוב 'כי אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם', וביאר הרב בעל התניא הקדוש זצלה"ה זי"ע בלשון קדשו, ענין ומהות אחדותו של הקב"ה, שנקרא יחיד ומיוחד, וכל מאמינים שהוא לבדו הוא, כמו

שהיה קודם שנברא העולם ממש, שהיה הוא לבדו, וכמ"ש אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא וכו', פי' הוא ממש בלי שום שינוי, כדכתיב אני ה' לא שניתי, כי העולם הזה וכן כל העולמות העליונים אינן פועלים שום שינוי באחדותו ית' בהבראם מאין ליש, שכמו שהיה הוא לבדו הוא יחיד ומיוחד קודם הבראם, כן הוא לבדו הוא יחיד ומיוחד אחר שבראם, משום דכולא קמיה כלא חשיב וכאין ואפס ממש, עכ"ל. ובסגנון זה היה כ"ק מרן אאמו"ר אדמו"ר זצלה"ה הכ"מ זי"ע רגיל לפרש ענין הצמצום, שבאמת כמו שקודם הצמצום היה כל העולם מלא אור אין סוף, כן הוא לאחר הצמצום, וכל הצמצום הוא רק בהשגת הבריאה, שנסתר הימנה אורו ית', כי אם לא כן היתה בטילה להאוא"ס, והיתה מתבטלת לגמרי, והרי רצון השי"ת הוא שתתקיים הבריאה ויתגלו מדותיו (עי' אמונת משה פר' בראשית אות ז).

ולפי זה יתבאר אשר באמת כל ישראל כולם שוין לטובה, כי הרי בכל איש ישראל שורה חלק אלוה ממעל, ומה שיש בכלל יש בחלק, ואי אפשר שיהיה שום הבדל בין יהודי ליהודי, כי אני ה' לא שניתי, אלא כל ההבדל הוא במדת הצמצום וההסתר, שאצל האחד הצמצום הוא פחות והתגלות החלק האלקי הוא ביתר שאת, ואצל האחר הצמצום גדול יותר ואין לו כ"כ התגלות חלקו האלקי, אבל בתוכיותו ופנימיותו אין שום הבדל. וזה היה רב כוחו ומדריגתו של אהרן הכהן ע"ה, שנאמר בו (מלאכי ב, 1) תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו וגו', שלא נמצא אצלו שום עולה על שום אחד מישראל, כי מפאת החלק אלוה ממעל השוכן בקרב ישראל לא הבדיל בין יהודי ליהודי, בידוע כי בפנימיותם כולם שוים, ורק שאצל יהודי זה החלק נסתר יותר ואצל השני ההסתר קטן יותר. וזהו"פ 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', שלא שינה בין יהודי ליהודי, אלא ידע שאין ביניהם שום שינוי זולת

בענין ההסתר, והבן.

ומסיים מאמרו כדרכו בקודש בהמשכת חסד ורחמים וכל ההשפעות טובות, מכוח עבודה זו של אהבת ישראל, שבזה מכתירין כתר להקב"ה כביכול ועל ידי זה מתעוררים עליו חסדים, כי שם הוא שורש כל החסדים:

ט. וע"י אהבת ישראל, שיהיה כל אחד מישראל רעהו וחבירו, יכול להמשיך על עצמו חסדי הש"ת ממקור הרחמים שהוא הכתר, כדאיתא

בספה"ק ישמח ישראל (שבועות אות כ) על מה שכתבו זקס הרמ"ק כי יש בעשרת הדברות תרי"ג אותיות (במדב"ר יג, טו), ואותיות אשר לרעד (כ), (יד) משלימין לתרי"ד, שהם תרי"ג מכוונות לאורייתא וז' דרכנן (ע"י ש"ה) שער האותיות אות ב, מס' שבועות תורה אור אות ג-ד), הענין בזה שמשלימין לתרי"ד אותיות כמנין כתר (ע"י כתר תורה), כי ע"י הריעות והאחדות מכתירין כתר להקב"ה כביכול עיי"ש, ועל ידי זה מתעוררים עליו חסדים, כי שם הוא שורש כל החסדים, 'כתר' בגימטריא 'רלון רב חסד', אמנן כן יהי רלון.

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדנו זכותו יגן עלינו.

חומש ורס"י לפר' בהעלותך

שאלות בחורש"י

פרשת המנורה

- ומדוע, ולמה בשני כתוב "שני" למרות שבראשון לא כתוב "ראשון", ומה היה שונה הטאת זו משאר הטאות
- יב. מה עשו בני ישראל במעמד טהרת הלויים, ומדוע
- יג. כמה פעמים כתוב תנופה בטהרת הלויים ומדוע
- יד. למיכום: פרט איזה דברים עשו עם הלויים כמו שעושים במצורע
- טו. למה כתוב פעמיים "נתונים נתונים"
- טז. מתי ולמה נבחרו בראשונה הבכורות ולמה הוחלפו בלויים
- יז. כמה פעמים כתוב בפס' יט המילים "בני ישראל" ומדוע
- יח. "ולא יהיה ... בגשת בני ישראל" האם בני נגשו והלויים שמרו שלא יהיה נגף
- יט. "ויעש משה ואהרן וכל... ישראל" מה עשה כאו"א מהם
- כ. האם כל הלויים נתנו לעשות בהם את ציווי ה' ומנין
- כא. האם לוי בעל מום נפסל לעבודה, ומנין
- כב. כמה זמן למדו בני לוי את העבודה ומה נלמד מזה

- א. פרשת הנוכת המנורה נאמרה ביום הקמת המשכן יחד עם עוד 8 פרשיות, ולמה רק זו נסמכה לפר' הנוכת הנשיאים
- ב. מה פ' המילה "בהעלותך", ומה נלמד מזה
- ג. מה פ' המילה "פני" המנורה, מדוע צריכים הנרות להאיר למולה
- ד. מה ההידוש ש"ויעש כן אהרן"
- ה. איך ידע משה רבנו איך צריכה להראות המנורה, ומנין
- ו. מה פ' המילה "מקשה" ומדוע נקראת כך
- ז. מה זה "ירכה" ומה זה "פרכה" ואיזה חלק במנורה זה היה
- ח. כן "עשה" את המנורה, מי עשה את המנורה

פרשת קידוש הלויים

- ט. "קה את הלויים" איך אפשר לקחת אותם
- י. למה הוצרכו הלויים הזיה ותגלחת השיער בתער
- יא. כמה קרבנות הביאו הלויים, ואיזה,

כג. כמה יכול לעבוד לוי לאחר גיל 50 ומנין

קרבן פסח ופסח שני

כד. האם פרשת קרבן פסח נאמרה אכן לאחר הנוכת הנשיאים ומעשה המנורה, ואם לא מדוע נכתבה כאן, ומה נלמד מזה

כה. כמה שנים הקריבו בניי במדבר קרבן פסח

כו. האם מקריבין קרבן פסח בשבת או בטומאה ומנין

כז. מהם "חוקים" ומהם "משפטים"

כח. האם משה רבנו הזהיר את בניי על המועדים פעם נוספת הויץ ממותי שנאמרה לאחר מעמד הר סיני (פר' אמור)

כט. כשבאו לשאול את משה ואהרן על פסח שני, האם היו ביהד והיכן ומדוע מוכרה להיות כך

ל. באיזה טומאה היו טמאים האנשים ובאיזה יום לטהרתם הם היו

לא. לולא שאלו האנשים, מי היה אומר פרשה זו, ולמה נאמרה על ידם

לב. למה נקוד על "רחקה"

לג. מה ההבדל בין פסח ראשון לפסח שני

לד. האם גר שמתגייר עושה מיד קרבן פסח ומנין

פר' ענן כבוד ה'

לה. "והיה על המושכן" האם והיה זה ל' עתיד או הווה

לו. איך היה עמוד הענן מראה על עת נסיעה ועל עת חניה ומה הפי' "ביד משה"

פר' החצוצרות

לז. מכספי מי נעשו החצוצרות ומנין

לח. למה שמשו החצוצרות במדבר ואיזה סוגי תקיעות תקעו בהן

לט. מתי עוד תקעו בהם ומי תקע בהם

מ. מה למדנו מפר' החצוצרות לתפילות הימים נוראים ומנין

מא. המסע הראשון – ממדבר סיני למדבר פארן

מב. כמה זמן חנו בניי במדבר סיני

מג. מה הפי' "למסעיהם"

מד. מה היה סדר הנסיעה ופירוק המשכן ומדוע לא נסעו בני קהת מיד אחרי בני גרשון ומררי

מה. באיזה צורה הלכו בניי במדבר

מו. למה שבט דן נסע אחרון ואיזה תפקיד קיבלו בעקבות כך

מז. מה הפי' "אלה מסעי... ויסעו"

מח. מיהו חובב ומדוע נקרא כך

מט. מתי היו אמורים בניי להכנס לארץ ישראל ומדוע זה התעכב

נ. למה רצה יתרו לחזור לביתו

נא. למה משה הפציר ביתרו שלא יעזוב את בניי, ומה אמר לו כדי שיסכים, ומה בניי ירוויחו אם ישאר או יחזור ומה הכביח לו ע"ז ומתי זה התקיים

נב. איזה ארון נסע לפני בניי במדבר, וכמה ימים הקדימם במסע ומדוע

נג. כמה עננים היו במדבר ולמה הם שמשו

נד. למה נכתבה כאן פרשת ויהי בנסוע ולמה יש בה נונין הפוכים

נה. למה אמר משה "קומה ה"

נו. מי הם "אויביך" ומי הם "משנאיך"

נז. מה הפי' "שובה ה"

נח. כמה אנשים צריכים להיות כדי שיהיה השראת השכינה

פרשת המתאוננים, המתאווים ועונשם

עה. מזה התנה משה רבנו עם הזקנים ע"פ ציווי ה'.

עט. מזה הפי' "התקדשו למחר" ולמה היו צריכים לכך.

פ. כמה זמן אכלו הכשרים והרשעים בשר.

פא. מזה הפי' "יצא מאפכם" ומה הפי' "לזרא".

פב. מזה גרם לכלל ישראל לבקש את כל הצרכים האלו.

פג. האם היו בבנ"י רק שש מאות אלף איש, ולמה כתוב רק מספר זה.

פד. איך לומדים את הפס' "הצאן ובקר ישחט להם.... היד ה' תקצר עתה תראה".

פה. "ויצא משה... וידבר... ויאסף", מזה דיבר עם בנ"י ומה הקשר בין זה ל"ויאסף".

פו. מזה הפי' ולא יספו.

פז. כמה זקנים היו מכל שבט, איך הם נבחרו, האם אלדד ומידד היו מהנבחרים, מדוע נשאר במהנה.

פה. "וירץ הנער" מי הוא היה.

פט. מזה הפי' "כלאם".

צ. מזה התנבאו אלדד ומידד.

צא. מהו הלשון "המקנא".

צב. מזה הפי' "ויאסף" ולמה צריך לכתוב שכולם נכנסו למחנה.

צג. מזה הפי' "ויגז" "וימש".

צד. לאיזה גובה הגיעו השלמים ומדוע.

צה. לפחות כמה שלמים אסף כאו"א מבנ"י ואיך אחסנו אותם.

צו. מזה הפי' "טרם יכרת".

פרשת מרים

צז. איזה סוג דיבור דיברו מרים ואהרן.

צה. "ותדבר מרים ואהרן" למה כתוב מרים לפני אהרן.

צט. מאיפה ידעה מרים שמושה פירש מאשתו, האם נתכוונו ה"ו לגנות ומה

נמ'. מי הם העם שהתאוננו, ואיך נקראים הכשרים.

ס. על מה התאוננו העם והאם טענו טענות נכונות.

סא. במי פגע אש ה'.

סב. למה משה רבנו צעק אל ה' (ולא העם).

סג. מי הם "האספסוף".

סד. מזה הפי' "וישובו ויבכו".

סה. לבנ"י במדבר היה צאן ובקר, ובמצרים לא אכלו הינם א"כ למה התלוננו ומה רצו באמת.

סו. איזה טעמים לא היה במן ומדוע.

סז. מי שיבחה את המן ומדוע.

סה. איזה צורה היה למן, ואיזה טעם היה לו מלכתחילה ואיזה טעם יכלו לקבל בו.

סט. מה הפי' לשד והאם שמן הכוונה לשומן או לשמן ומדוע כתוב שמן בקמין.

ע. למה בכו בנ"י והאם עשו זאת בגלוי או בהסתר ומדוע.

עא. "כי תאמר אלי" מתי אמר לו הקב"ה.

עב. מה קרה למושה כשראה איזה פורענות עתיד הקב"ה להביא על בנ"י, ומנין, ומה ביקש בעקבות כך.

עג. "ואל ארעה ברעתי" על מי הכוונה ומדוע נכתב כך.

עד. "אספה לי שבעים זקנים" למה נצטווה משה לאסוף אותם, מה קרה עם הזקנים שנתמנו לפני יציאת מצרים, ולמה קרה להם כך.

עה. למה הזקנים היו צריכים להיות משוטרי העם.

עו. למה היה צריך משה להתייצב עם הזקנים באהל מועד.

עז. האם הקב"ה דיבר עם הזקנים, והאם משה רבנו נחסר מהאצלת הרוח על הזקנים ומנין.

- קמ. באיזה לשון דיבר ה' אליהם בהתחלה ובסוף ומנין
- קי. מה נלמד מהאופן בו גזר ה' נידוי על מרים
- קיא. למה מרים נצטרעה רק אחרי שה' הלך [כביכול]
- קיב. למה קרא אהרן למרים בלשון "מת"
- קיג. מה היה טענת אהרן למשה שלכן צריך להתפלל על מרים
- קיד. מה הדרך הנכונה לבקש דבר מחבירו ומנין
- קמו. "ויצעק משה... לאמר" למה בקש משה מה' לאמר – שיענה לו אם תפילתו נענית, ואיפה עוד ביקש כך
- קמז. למה קיצר משה בתפילתו על מרים.
- קיו. "והעם לא נסע" למה כל בני' היכו עם מרים.
- נלמד מכך
- ק. האם ציפורה אכן היתה כושית, ומה נלמד מהמילה כושית ומדוע נקראה כך
- קא. מה הפי' "עניו"
- קב. למה נגלה עליהם הקב"ה "פתאום"
- קג. מה לומדים מזה שכתוב שלשתכם ולא "צאו" לבד
- קד. למה יצא ה' מאהל מועד בעמוד ענן בלבד
- קה. למה הפריד ה' את אהרן ומרים ממשה ודיבר רק איתם
- קו. מה היתה תשובת ה' לאהרן ומרים – במה שונה משה רבנו משאר נביאים, ומה רימז להם בתוך דבריו
- קז. מה ראה משה ב"תמונת ה'"
- קה. מה הדגש "בעבדי במשה"

היכן מצינו בפרשה

- א. חלישות הדעת (2)
- ב. שבהם של אנשים: 1. משה רבנו (2) 2. אהרן הכהן, 3. הלויים, 4. הנשיאים, 5. שבה כולם יחד
- ג. לקיחת אנשים בדברים (3)
- ד. הוראת שעה
- ה. אין מוקדם ומאוחר בתורה
- ו. מגלגלין זכות ע"י זכאי
- ז. מלכויות זכרונות שופרות
- ח. השבת אבידה
- ט. דברים שהתורה מביאה כמשל להמחשת הענין (14)
- י. משה רבנו כמלך (2)
- יא. עלילת שווא (2)
- יב. הבדל בין כשרים לרשעים (2)
- יג. עבירה גוררת עבירה
- יד. לשון שהתורה משנה כינוי
- טו. ראייה לפירוש השני ברש"י על הפס' "ותאכל האש בקצה המחנה" שפירש "קצינים וגדולים שבהם"
- טז. דבר טוב שהביא רח"ל לדבר לא טוב
- יז. ל' סגי נהור
- יח. אין אומרים יותר מקצת שבהו של אדם בפניו
- יט. שתי מילים באותו פסוק נושאות משמעות אחרת
- כ. דיו לבא מן הדין להיות כנידון
- כא. איזה לשון כתוב בפרשה במקום: 1. מרכז, 2. אמצע 3. פתיחת... 4. לפעמים 5. יתפורו. 6. יברחו. 7. מעלילים. 8. קדירה. 9. לשון גדולה וריבוי. 10. ל' הפרחה. 11. התפשט. 12. לכן בוחק וחזק

מקורות לשאלות בחורש"י

א. ח, ב	כה. ט, א	מט. י, כט	עג. יא, טו	צז. יב, א
ב. ח, ב	כו. ט, א	נ. י, ל	עד. יא, טז	צח. יב, א
ג. ח, ב	כז. ט, א	נא. י, לא - לב	עה. יא, טז	צט. יב, ב
ד. ח, ג	כח. ט, ג	נב. י, לג	עו. יא, טז	קו. יב, א
ה. ח, ד	כט. ט, ד	נג. י, לד	עז. יא, יז	קא. יב, ג
ו. ח, ד	ל. ט, ו	נד. י, לה	עה. יא, יז	קב. יב, ד
ז. ח, ד	לא. ט, ז	נה. י, לה	עט. יא, יח	קג. יב, ד
ח. ח, ד	לב. ט, ז	נו. י, לה	פ. יא, כ	קד. יב, ה
ט. ח, ו	לג. ט, י	נז. י, לו	פא. יא, כ	קה. יב, ה
י. ח, ז	לד. ט, י	נח. י, לו	פב. יא, כ	קו. יב, ו - ו
יא. ח, ז	לה. ט, יב	נט. יא, א	פג. יא, כא	קז. יב, ח
יב. ח, ח	לו. ט, טו	ס. יא, א	פד. יא, כב - כג	קח. יב, ח
יג. ח, ט	לז. ט, יח - כג	סא. יא, א	פה. יא, כד	קט. יב, ח
יד. ח, יא	לה. ט, יב	סב. יא, ב	פז. יא, כה	קטו. יב, ו - ו
טו. ח, ז - יב	לט. י, ב - ח	סג. יא, ד	פז. יא, כו	קי. יב, ט
טז. ח, טז	מ. י, ח - י	סד. יא, ד	פח. יא, כז	קיא. יב, י
יז. ח, ז	מא. י, י	סה. יא, ד - ה	פט. יא, כח	קיב. יב, יב
יח. ח, יט	מב. י, יא	סו. יא, ה	צ. יא, כח	קיג. יב, יב
יט. ח, יט	מג. י, יב	סז. יא, ז	צא. יא, כט	קיד. יב, יג
כ. ח, כ	מד. י, יז - כא	סח. יא, ח	צב. יא, ל	קטו. יב, יג
כא. ח, כב	מה. י, כה	סט. יא, ח	צג. יא, לא	קטז. יב, יג
כב. ח, כד	מו. י, כה	ע. יא, י	צד. יא, לא	קטז. יב, יג
כג. ח, כד	מז. י, כה	עא. יא, יב	צה. יא, לא	קטז. יב, יג
כד. ח, כה - כו	מח. י, כט	עב. יא, טו	צו. יא, לג	קטז. יב, יט

מקורות להיכן מצינו

א. ח, ב	יב, ה	יא, ח (5) יא, יב	טז. יא, טו
ב. ח, ב	ו. ח, ח	יא, כ יב, א יב, י	יז. יא, טז
ג. ח, ב יא, טו	ז. ט, א	יב, יב יב, יד	יח. יא, כ
ד. 1. ט, ו יב, ה,	ח. ט, ז	יב. י ב יב, ח	יט. יב, א
2. ח, ג, 3. ח, ו, 4. יא,	ט. י, י	יג. יא, א יא, ד	כ. יב, ה
טז, 5. ט, כב	י. י, כה	יד. יא, א יא, כ	כא. יב, יג
ה. ח, ו יא, טז	יא. י, לא יא, ז (2)	טו. יא, א - ד	כב. יב, יד

חומש ורש"י לפר' שלח

שאלות בחורש"י

- א. למה נכתבה פר' המרגלים לאחר פר' מרים .
- ב. האם הקב"ה צוה על משה לשלוח מרגלים, ומניין.
- ג. למה נענשו בני' בנסיון המרגלים.
- ד. האם המרגלים היו כשרים או לא ומניין.
- ה. למה הוסיף משה אות לשמו של הושע בן נון.
- ו. למה שלחם משה תחילה לנגב.
- ז. מה בקש משה מהמרגלים לבדוק על הארץ, ומה על העם, ואיזה סימונים מסר להם כדי לדעת זאת .
- ח. מה הפי' "היש בה עץ".
- ט. מה היה מסע המרגלים בארץ כנען.
- י. מי הלך לחברון ומדוע והאם רק הוא הלך ומניין.
- יא. האם חברון נבנתה לפני צוען, ומה נלמד מכך.
- יב. מה הפי' ומורה, כמה אנשים סחבו את האשכול ענבים ומניין.
- יג. למה סחבו המרגלים פירות מא"י, ומי לא סחב פירות.
- יד. כמה בערך שקל האשכול ענבים.
- מו. איך חזרו המרגלים כ"ב מהר, יותר מכפי שלוקח לאדם רגיל ללכת.
- מז. למה כתוב וילכו ויבואו.
- יז. למה פתחו המרגלים בשבח על א"י .
- יח. מה הפי' "בצורות".
- יט. למה הזכירו המרגלים את הכנעני והעמלקי.
- כ. מה עשה כלב למול דברי המרגלים ואיך עשה את זה.
- כא. מה נלמד מהמילים "עלה נעלה".
- כב. "חזק הוא ממנו" על מי נתכוונו.
- כג. מה הפי' אוכלת יושביה, ולמה אכן היתה הארץ כך.
- כד. למה נקראו האנשים "אנשי מידות".
- כה. מי היו הנפילים ומה הפי' בני ענק.
- כו. מהיכן ידעו המרגלים איך הם נראים בעיני הנפילים.
- כז. מי הם "כל העדה" שבכו.
- כח. מה הפי' לו מתנו.
- כט. את מי רצו בני' להחליף כשאמרו "נתנה ראש".
- ל. "ואתם אל תיראו" למה שלא יתייראו.

- נא. האם אלו שנהיו בני 20 לאחר שלוח המרגלים גם נענשו ומדוע.
- נב. מה הפי' "ונשאו את זנותיכם".
- נג. למה כתוב "עונותיכם" בל' רבים.
- נד. מה הפי' "תנאותי".
- נה. איך מתפרש הפס' "וישובו וילינו עליו" האם שבו כעת ודיברו שוב.
- נו. מה פי' המילה "דבה" והאם היא לטובה או לרעה.
- נז. איזה עונש קיבלו המרגלים ומדוע, ומה הפי' "זימותו... לפני ה'".
- ח. מה עוד קבלו כלב ויהושע [לבד מזה שנשארו לחיות, וחברון לכלב] ומנין.
- ט. "והוא לא תצלה" על מה מדובר שלא יצליח.
- ס. מה הפי' "ויעפילו".
- סא. איזה מכות קיבלו בני'י מהעמלקי ומנין, ומה הפי' "עד החרמה".

פרשת מנחות ונסכים

- סב. איזה בשורה טובה יש בציווי המנחות ונסכים ומנין.
- סג. על איזה קרבנות מביאים מנחות ונסכים.
- סד. האם הקרבת הקרבנות באה כציווי או לא ומנין.
- סה. מה הפי' ריח ניחח.
- סו. איזה מנחות ונסכים מביאים על 1. כבש, 2. איל, 3. בקר.
- סז. מה עשו עם המנחה, השמן והיין
- סח. איך נקראת בהמה שבין כבש לאיל ואיזה מנחות מביאה ומנין
- סט. "ויין... אשה ריח ניחח לה" האם יין הוא אשה
- ע. מתי נקרא כבש ומתי איל
- עא. אם מביא כמה בהמות לקרבן כמה

- לא. מה הפי' "לחמנו הם, ומי הוא צילם שסר מעליהם".
- לב. את מי רצו לרגום באבנים, ומי הופיע פתאום שנעצרו מתחבולותם.
- לג. מה הפי' "ינאצוני".
- לד. מה היה הטענה "עד אנה לא יאמינו בי בכל האותות" האם בני' לא האמינו במה שראו.
- לה. מה הפי' "ואורישנו" ומה הנחמה ב"ואעשה אותך לגוי גדול".
- לו. "ושמעו מצריך כי העלית..." הרי מצרים ראו את זה ומה ישמעו עתה.
- לז. "כאשר דיברת" מהו הדיבור ומתי הוא נאמר, והאם זה עוזר רק לצדיקים או גם לרשעים.
- לח. למי ה' ינקה ומי לא.
- לט. "סלחתי כדבריך" מהו הדבר שבקבורו סלח ה'.
- מ. איך ה' חיוק את הבטחתו לענוש את עמי".
- מא. מה הפי' רוח אהרת ומה עוד הרוויה בזכות זה [לבד מההבטחה הנוכחית].
- מב. "וימלא אהרי" על מה מדובר.
- מג. "הארץ אשר אתה בא שמה" היכן היא הארץ הזאת.
- מד. מה הפי' "יורישנו".
- מה. למה היו צריכים לסובב את המדבר ולא ללכת למלחמה עם עמלק.
- מו. מי הם, "העדה הרעה" ומה הפי' מלינים.
- מז. מהו "כאשר דברתם באזוני".
- מח. על מי נגזר למות במדבר ועל מי לא ומנין.
- מט. למה כפל הלשון "ופגריכם אתם".
- נ. למה נגזר עליהם להיות ארבעים שנה במדבר [40 יום בא"י ומוזה נגזר 40 שנה במדבר].

נסכים ומנחות מביא עמם
עב. מזה הפי' "ככם כגד"

מצוות הפרשת הלה

עג. למה כאן כתוב "בבאכם" ולא כמו בכל
מקום "כי תבאו" או "כי תבוא"
עד. כמה הוא שיעור החייב בחלה ומנין
עה. למה כתוב שוב "מראשית עריסותיכם"
עו. מה לומדים מהמילים "תתנו לה"
תרומה".

מצוות כפרת שגגת עבודה זרה

עז. באיזה שגגה מדובר פה ומנים
עה. "וכי ישגו" למה נשנית פרשה זו בפני
עצמה [ולא עם שאר שגגות הטאת]
עט. מהו הדבר "אשר דבר ה' אל משה"
פ. מה נלמד מ"אשר צוה ה' והלאה"
פא. כמה שונה הטאת זו משאר הטאות
שבתורה ומנין
פב. מהו "את קרבנם" ומהו "את הטאתם"
פג. "ואם נפש אחת תחטא בשגגה" באיזה
עבירה מדובר
פד. מה שונה הטאת ע"ז ביחיד משאר
הטאות ביחיד
פה. מה הפי' "ביד רמה" ומהו ענשו
פו. למה זה נקרא "דיבר ה'" יותר משאר
דברים

פז. מתי ניצל מעונש כרת ומנין

פרשת מקושש עצים

פח. למה מדגישה התורה שהיו במדבר
פט. למה כתוב שוב "המוצאים אותו
מקושש"
צ. האם לא ידעו בניי שהייב המקושש
מיתה.
צא. איפה היה בית הסקילה ומנין

פרשת ציצית

צב. למה נקרא "ציצית"
צג. איזה צבע הוא תכלת וממה הוא נעשה
צד. "זוכרתם את כל מצוות ה'" איך יזכור
על ידי הציצית
צה. מה הפירוש "תתורו" ומה הקשר ללב
ולעיניים
צו. למה נאמרו שני שמות ה' גם ה וגם
אלקיכם
צז. מה הפי' "אשר הוצאתי אתכם"
צה. למה נאמר שוב "אני ה' אלקיכם"
צט. למה מוזכר כאן יציאת מצרים
ק. למה נסמכו פרשיות מקושש עצים
וציצית
קא. מה הרמז ב: 1. על כנפי, 2. 4 כנפות, 3.
פתיל תכלת, 4. שמונה חומים

היכן מצינו בפרשה

ז. בתחבולות עשה מלחמה	א. בחירה
ח. הכוטח בה' אין לו פחד	ב. זכותו יגן עלינו
ט. פעמים שאחד בפה ואחד בלב זה דבר טוב	ג. זכות אבות יגן עלינו
י. עשרה נקראים עדה	ד. כח הרבים
יא. שבה ארץ ישראל	ה. קפיצת הדרך
יב. חטא העגל	ו. שקר שתחילתו מתקבלת

- יג. מקצת שנה ככולו
 יד. כח הדיבור בהשפעה על אנשים לטוב ולמוטב
 טו. מדה כנגד מדה
 מז. הבטחה שיכנסו לארץ ישראל
 יז. לשון שמדברים בו בנ"א
 יח. עבירה ששקולה כנגד כל התורה
- יט. מצווה ששקולה כנגד כל התורה
 כ. איזה לשון כתוב בפרשה במקום: (1 חלש, 2 חזקות, 3 שתיקה, 4 הלואי, 5 ל' רוגז, 6 אגרשם [גירוש ממקום], 7 אפשרות, 8 חובתכם, 9 הסרה, 10 התחזוק, העיון, 11 מכה חזקה וכפולה, 12 להפריש, 13 עיסה, 14 זקני העם והכמיו, 15 מחרף, 16 אוסף.

מקורות לשאלות בחורש"י

א. יג, ב	כב. יג, לא	מג. יד, כד	סד. טו, ג	פה. טו, ל
ב. יג, ב	כג. יג, לב	מד. יד, כד	סה. טו, ג	פז. טו, לא
ג. יג, ב	כד. יג, לב	מה. יד, כה	סו. טו, ד - יא	פז. טו, לא
ד. יג, ג	כה. יג, לג	מו. יד, כז	סז. טו, ד	פח. טו, לב
ה. יג, טז	כו. יג, לג	מז. יד, כח	סח. טו, ו	פט. טו, לג
ו. יג, יז	כז. יד, א	מח. יד, כט	סט. טו, י	צ. טו, לד
ז. יג, יח - כ	כח. יד, ב	מט. יד, לב	ע. טו, יא	צא. טו, לו
ח. יג, כ	כט. יד, ד	נ. יד, לג	עא. טו, יב	צב. טו, לא
ט. יג, כא	ל. יד, ט	נא. יד, לג	עב. טו, טו	צג. טו, לח
י. יג, כב	לא. יד, ט	נב. יד, לג	עג. טו, יח	צד. טו, לט
יא. יג, כב	לב. יד, י	נג. יד, לג - לד	עד. טו, כ	צה. טו, לט
יב. יג, כג	לג. יד, יא	נד. יד, לב	עה. טו, כא	צו. טו, מא
יג. יג, כג	לד. יד, יא	נה. יד, לו	עו. טו, כא	צז. טו, מא
יד. יג, כג	לה. יד, יב	נו. יד, לו	עז. טו, כב	צח. טו, מא
טו. יג, כה	לו. יד, יג	נז. יד, לו	עה. טו, כב	צט. טו, מא
טז. יג, כז	לז. יד, יז - יח	נח. יד, לח	עט. טו, כב	ק. טו, מא
יז. יג, כז	לה. יד, יח	נט. יד, מא	פ. טו, כג	קא. טו, מא
יח. יג, כח	לט. יד, כ	ס. יד, מד	פא. טו, כד	
יט. יג, כט	מ. יד, כא	סא. יד, מה	פב. טו, כה	
כ. יג, ל	מא. יד, כב	סב. טו, ב	פג. טו, כז	
כא. יג, ל	מב. יד, כד	סג. טו, ג	פד. טו, כז	

מקורות להיכן מצינו

א. יג, ב	ו. יג, כז	יא. יג, כב	טז. טו, ב	5) יד, יא, 6) יד, יב,
ב. יג, כ	ז. יג, ל	יב. יד, לב - לג	יז. טו, טו	7) יד, טז, 8) יד, לג,
ג. יג, כב	ח. יד, ט	יג. יד, לג	יח. טו, כב	9) יד, לד, 10) יד, מג,
ד. יג, כג	ט. יד, כג	יד. יד, לו	יט. טו, מא	11) יד, מה, 12) טו, ג,
ה. יג, כה	י. יד, כז	טו. יד, לו	כ. 1) יג, יח, 2) יג,	13) טו, כ, 14) טו, כד,
			כח, 3) יג, ל, 4) יד, ב,	15) טו, ל, 16) טו, לג

בשעת התפילה

כשהפלאפון סגור

שערי שמים פתוחים

עת כריאת
 אלק **התקבל** ל'צו'כ"ס
 פ'נסה
 ס'ע"א בל"א
 פ'נסה

והנה הגם שהלכה פסוקה בשולחן ערוך (או"ח סי' צו) שצריך כל אחד לסלק מעצמו קודם שיתפלל את הדברים המפריעים לכוונת התפילה, וימנע כל השירדות כדי שיכוון, עב"ז בדור האחרון נעשה החזקת "טלפון" בעת התפילה כהיתר לרבים רח"ל, ועי"ז גם משוחחים בשעת תפילת הציבור, אשר כבר הרבו אבותינו רבותינו הקדושים זצ"לה"ה זי"ע להזהיר על כך מאוד. לזאת יקבל כל אחד על עצמו במקלה גמורה, שלא יבנים עצמו לכתחילה בנסיון זה, כי בכל רגע עלול זה להפריעו מלכוון לבו לשמים, אלא קודם התחלת התפילה יבנה אותו לגמרי, כדי שיוכל לעמוד להתפלל לפני קונו כראוי וכיאות.

[מועד סכת קודש מאת כ"ק מור ארמורי שלישי"א, לתל החוזה הליכ"ל התפילה]